

För jobbens skull

Kjell-Olof Feldt kräver halverade arbetsgivaravgifter

Nu får 4 oktober för entreprenörskaps krav på halverade arbetsgivaravgifter stöd från oväntat håll. Tidigare finansministern Kjell-Olof Feldt kräver, för sysselsättningens skull, en halvering av avgiften. Hans resonemang bekräftas av en aktuell SKOP-undersökning som genomförts på uppdrag av Stiftelsen

Den Nya Valfärden. Den visar att svenska företagare vill anställa knappt 250 000 personer om arbetsgivaravgiften halveras. Bland ledande riksdagsledamöter går dock åsikterna om halveringen isär.

Sidan 4-6

FOTOGRAF: TOMAS PERSON

Polisens beslag av hampa felaktigt

Företagaren Benny Nilsson på Gotland odlar industrihampa. Växten, som inte är en drog, används bland annat till rep och textilier. Men Benny Nilsson blev anmäld för narkotikabrott och polisen tog 39 rundbalar hampa i beslag. När polisen, som senare kritiserades av Företagarombudsmannen, efter nästan 18 månader insåg sitt misstag var den beslagtagna skörden förstörd av mögel.

Sidan 31

Ny bok av Patrik Engellau m fl: Bakom Skurkar & Skandaler

Sidan 11

AktieTorget ökar i år omsättningen med minst 500 procent

Sidan 12

Företagare fick miljon-skadestånd med hjälp av Konkurrenskommissionen

Sidan 19

Ledare.....	03
4 oktober för entreprenörskap.....	04-08
250 000 nya jobb.....	04
Kjell-Olof Feldts recept.....	05
Riksdagen om arbetsgivaravgifterna.....	06
Den tokige tobakshandlaren.....	07
Årets 4 oktober-profil.....	08
Opinionsundersökning om företagarklimatet.....	09
Krönika.....	10
Barnen – framtidens entreprenörer Anders Johnson	
Ny bok:	
Bakom Skurkar & Skandaler.....	11
AktieTorget.....	12
Gamers Paradise.....	12
Krönika.....	13
Sverige är fantastiskt! Torsten Jansson	
Krönika.....	15
Hyckleri och herrelösa pengar Olle Rossander	
Konkurrenskommissionen.....	16-21
Intervju G Rune Berggren.....	16
Med granskning som uppdrag.....	17
Tveksamma affärer från norr till söder.....	17
Visst kan man få skadestånd.....	18
Vittsjö Gästhem fick miljonskadestånd.....	19
Slamsugningsverket fick skadestånd.....	19
Nacka och Värmdös sopaffärer.....	20
Arbogas gymavtal olagligt.....	21
Hässelholms kommun gjorde helt om.....	21
Företagarrådsrådet.....	23
Företagare talar, politiker lyssnar Krönika.....	25
Näringslivet återigen gisslan Susanna Hakelius Popova	
Företagarparlamentet.....	27
"Roligt när det hettar till"	
Företagarombudsmannen.....	28-31
Ny rapport Värsta krånglet.....	28
Bättre klimat för företagare.....	29
Försenad blankett gav böter.....	30
Fel att förbjuda korvvagn.....	30
Polisen vägrar betala förstörd skörd.....	31
Stopplagen drabbar Älmhult.....	31
Sista sidan.....	32
4 råd till statsminister Persson	

Redaktion

Ansvarig utgivare: Patrik Engellau
 Adress: 4 oktober för entreprenör-
 skap/Den Nya Välfärden
 Box 5625, 114 86 Stockholm
 Besöksadress: Danderydsgatan 10
 Telefon: 08-545 038 10
 Fax: 08-611 35 62
 e-mail: info@dnv.se
 hemsida: www.dnv.se
 Produktion:
 Reklamateljén Eskilstuna-Kuriren.
 Tryckning:
 Tryckeriet Lagersberg, Eskilstuna 2004.

den
nya
välfärden

TIDNINGEN DU HÅLLER I HANDEN ges ut av 4 oktober för entreprenörskap. 4 oktober för entreprenörskap har sitt ursprung i den stora manifestation mot lön-
tagarfonderna som genomfördes under 1980-talet.

Verksamheten drivs inom ramen för Stiftelsen Den Nya Välfärden, som är en opinionsbildande tankes-
medja som sysslar med demokrati, välfärd och före-
tagande. Vi är partipolitiskt oberoende. Våra förslag
präglas av en positiv människosyn. Vårt signum är
nytänkande och djärvhet i kombination med
trovärdighet och kompetens.

Sedan 1988 har vi presenterat konkreta förslag för
ett företagervänligare Sverige och för en ny välfärd.
Hittills har vi publicerat ett trettiotal skrifter.

För en företagare finns det mycket att uppröras
över. Vår röst behövs. Vi säger: Halvera arbetsgiva-
ravgifterna. Gör något åt ohälsan. Ta bort 3:12-reg-
lerna. Minska krånglet för företagare. Förbättra före-
tagarklimatet. Vi försöker göra något åt sakerna. Och
det gör vi – med god hjälp av Sveriges företagare!

STEFAN GRUDIN/MER AV SAMMA SAK

FOTOGRAF: JANERIK HENRIKSSON/SCANPIX

Nytt ansikte – samma hjärta

Allt som har liv växer och utvecklas. Efter femton år var det
dags för Den Nya Välfärdens gamla logotyp att gå i pension. I
våras presenteras Stiftelsen en ny logotypen som har tagit fram
av reklambyrå Tolv Öron.

I SAMBAND MED BYTET av logotyp gavs även organisationens hemsida ett nytt ut-
seende: bättre överskådlighet, ökade sökfunktioner och "I media" en helt ny
avdelning med länkar till tidnings-, radio- och tv-inslag där Den Nya Välfärden
omnämns.

– Det känns mycket glädjande att nu lägga sista handen vid förändringen av
vårt grafiska utseende. En förändring som ligger väl i tiden. Vi byter utseende,
men inte inriktning. Vi kommer att fortsätta att komma med nya lösningar på
gamla problem, säger Jonas Vikman, informationschef på Stiftelsen Den Nya
Välfärden.

Skulle Ditt företag an-
ställa fler om arbets-
givaravgifterna halvera-
des från 80 tusen till 40
tusen per år och an-
ställd? Hur många nyan-
ställningar skulle Ditt fö-
retag i så fall göra?

"Ja, det skulle vi göra. En person
troligen – vi skulle då kunna slip-
pa all vår övertid. Det skulle bety-
da sju i stället för sex chaufförer i
framtiden."

Sten Olovsson,
S. Olovssons Åkeri AB,
Delsbo

"Både ja och nej. Jag vet faktiskt
inte. Jag lejer bort de flesta arbet-
suppgifterna. Om vi skulle anstäl-
la en till, skulle det snarare ge oss
en möjlighet att förkorta arbetsti-
den för samtliga."

Lars Zetterblad,
Årsta Frukttjänst AB
Årsta

"Ja, det är angeläget att sänka ar-
betsgivaravgifterna och vi skulle
nog anställa ett par stycken. Vi är
för närvarande ca femtio anställda."

Åke Lindberg
Lichron Machine Tools AB
Skövde

"Ja det skulle vi definitivt göra. I
dagsläget är vi närmare sjuttio an-
ställda och jag tror att vi skulle an-
ställa minst två personer."

Katarina Fern
Lampgustaf AB
Bollebygd

"Ja, det skulle vi absolut göra. Vi är
f.n sex anställda och skulle då an-
ställa minst en till. Jag tycker det
är mycket angeläget att sänka ar-
betsgivaravgifterna rejält!"

Mikael Parkman
Johanssons Plåt AB
Örnsköldsvik

Politikens hjälpgummor

FÖR HUNDRAFEMTIO ÅR sedan presenterade Karl Marx en för sin tid ganska övertygande bild av relationerna mellan staten och kapitalet – eller politikerna och företagen, som man skulle säga nu för tiden. Kapitalet har makten, sa Marx, och staten är kapitalets hjälpgumma. Staten ordnade tillvaron så att det blev fritt fram för kapitalet att utveckla sina krafter: utvecklade transportsystem, utbildade arbetskraft, upprätthöll rättsordning och värnade särskilt om äganderätten etc.

Företagens enda uppgift var att hantera produktionen så effektivt och lönsamt som möjligt. Resten sköttes av den enskilde och av hjälpgumman. Sköttes, förresten, många tyckte att alltför mycket blev ogjort och att det behövdes en ny politisk ordning med mindre makt åt kapitalet.

Staten och kapitalet

Sedan sjuttiofem år har arbetarrörelsen, en ideologisk släkting till Marx, haft i stort sett obruten kontroll över den svenska staten. Hur ser relationerna mellan staten och kapitalet, mellan politiken och företagsamheten, ut idag?

Det vore konstigt om en politisk maktbaserad med huvudambitionen att sätta företagen/kapitalet på plats inte lyckats åstadkomma en hel del på sjuttiofem år. Och faktum är att relationerna idag är omvända. Politikernas har till stor del lyckats med att göra företagsamheten till statens hjälpgumma.

Det stora genombrottet inträffade 1947. Då infördes källskatten. Företagarna blev skatteindrivare åt politikerna. Företagen tvingades plocka pengarna av de skattskyldiga, till en början de anställda, sedan momsbetalare och andra. Statens uppgift reducerades till att i efterhand kontrollera att rätt belopp var inbetalt.

Källskatten var den stora murbräcken för högskatte-samhälle och därmed politikermakt. Källskatten döljer det verkliga skattetrycket för skattebetalarna. Det hade varit omöjligt för staten att hämta mellan 50 och 70 kronor av varje intjänad hundralapp hos den skattskyldige själv om vederbörande fått hela bruttolönen inklusive alla skatter i plånboken.

Nya bördor på företagen

Gradvis har politikerna lagt nya uppgifter på företagen. Mönstret är alltid detsamma: politikerna har en ambition som de inte vill eller kan förverkliga på egen hand och tvingar därför företagen att på ett eller annat sätt göra jobbet.

Till exempel tycker politikerna att medborgarna ska ha rätt att vara sjukfrånvarande på skattebetalarnas bekostnad. Men när sjukfrånvaron ökar och statens skatteintäkter inte räcker beslutar politikerna att skicka räkningen för de första tre veckornas sjukfrånvaro till företagen. Inte för att företagen är ansvariga för frånvaron, utan för att de i bästa fall kanske kan hjälpa till att hålla folk på arbetsplatserna. Och om de inte kan det så avlastar de i alla fall staten ekonomiskt.

Och om inte ens företagen lyckas hålla de anställda på arbetsplatserna vill politikerna att de frånvarande ska rehabiliteras. Rehabiliteringen måste planeras. Ansvar för detta lägger politikerna kvickt och lätt på företagen, som tillfälligt måste sluta bocka plåt eller sälja bilar och i stället lära sig att göra rehabiliteringsplaner.

På liknande sätt tycker politikerna att folk ska ha sin försörjning garanterad även om de inte arbetar. Men politikerna är rädda för att notan för arbetslösheten skulle bli för hög om företagen enkelt fick avskeda den som inte passar eller behövs i produktionen. Därför tvingar

politikerna företagen att behålla personal som de kanske helst inte skulle vilja ha kvar.

Så håller det på, i stort som i smått. Staten behöver statistik. Företagen tvingas att utan ersättning fylla i tjocka enkäter från statistiska centralbyrån. Politikerna vill att fler invandrare ska ha anställning. Om företagen inte uppfyller politikernas ambitioner tar politikerna fram piskan och tvingar dem. Politikerna anser att det finns för få kvinnor i prestigefyllda och välbetalda styrelseuppdrag i storföretag och hotar med tvångslagstiftning om inte fler kvinnor väljs in. Politikerna tycker inte att tillräckligt många insiderbrott beivras, men i stället för att ge ekobrottsmyndigheten mer resurser vill de, enligt ett nytt lagförslag, tvinga varje noterat företag att bygga upp ett eget spaningsregister – en totalförteckning över "vem som vid en viss tidpunkt har tillgång till insiderinformation och vad informationen består i" – till myndighetens hjälp. "Relativt betungande" för företagen, sägs det i lagförslaget, men väldigt praktiskt för myndigheten.

Dagsverken i politiken

Problemet är inte att det skulle vara något fel på politikernas ambitioner. De får ha vilka ambitioner de vill och för övrigt har de blivit valda i demokratiska val kanske just för att de har de ambitioner de har. Problemet är att de har en allt starkare benägenhet att mobilisera Sveriges företag och företagare som hjälpgummor och tvinga dem att förverkliga de politiska ambitionerna. Ju mindre råd politikerna får, desto större bördor lägger de på företagen. Förutom att driva sina företag måste företagen göra allt fler dagsverken i politiken.

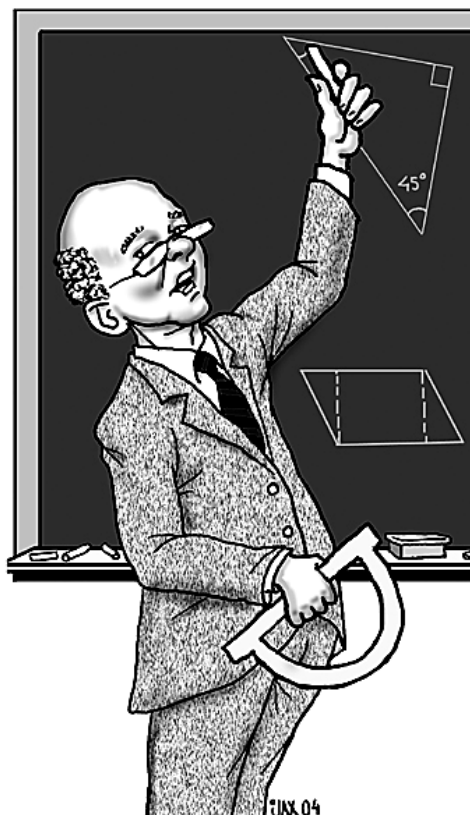
Om Sverige hade haft för många företag och för många företagare hade situationen inte varit så bekymmersam. Men så lyckligt är det inte. Den svenska företagsamheten är inte tillräckligt livaktig. Och den blir inte mer livaktig för att den tilldelas fler företagsfrämmande uppdrag av politikerna.

Att det blivit så här beror inte bara på politikerna och deras ambitioner. Om man vill något flyttar man fram positionerna där motståndet är svagast. Svenska företag gör inte tillräckligt motstånd. De partier och organisationer – bland dem Den Nya Valfärden – som åtagit sig att försvara företagarnas sak måste ta på sig en del av skulden. Det är dags att vässa argumenten, strategierna, arbetssätten och organisationerna.

"Det hade varit omöjligt för staten att hämta mellan 50 och 70 kronor av varje intjänad hundralapp hos den skattskyldige själv om vederbörande fått hela bruttolönen inklusive alla skatter i plånboken."

Patrik Engellau

PATRIK ENGELLAU
Ordförande i
Den Nya Valfärden

250 000 nya jobb

Om arbetsgivaravgifterna halverades skulle svenska företag vilja anställa nästan en kvarts miljon människor. Det är en sjättedel av dem som inte har jobb idag. Om dessa anställningar blev av skulle skattesänkningen vara finansierad för den offentliga sektorn. Det visar en undersökning från Den Nya Valfärden.

NÄR SVENSKA FÖRETAGARE ombeds att välja de viktigaste åtgärderna för ett bättre företagarklimat kommer sänkta arbetsgivaravgifter alltid på någon av topplattorna på önskelistan. En sänkning av arbetsgivaravgifterna vore tydligast tänkbara markering av att regeringen menade allvar med sitt tal om tillväxt och förbättrat företagarklimat.

Men att sänka arbetsgivaravgifterna kan bli dyrt för finansministern. En halvering av dessa avgifter kostar staten och kommunerna netto 79 miljarder kronor. Enda möjligheten att få finansministern med på noterna vore om han kunde tjäna lika mycket pengar på att det blev fler jobb.

Det kan han. Det visar en undersökning som nyligen genomförts av Skop på uppdrag av Den Nya Valfärden. Skop frågade 602 företagare om de skulle anställa fler personer vid halverade arbetsgivaravgifter och i så fall hur många fler.

URVALET AV TILLFRÅGADE FÖRETAGARE är viktigt för resultatet. Av Sveriges över 850 tusen registrerade företag valde Skop den grupp på strax över 170 tusen företag som har åtminstone en anställd (av vilka några är aktiebolag med en arbetande, nämligen den anställda ägaren).

75 procent av dessa företagare visade sig villiga att skaffa fler anställda. I genomsnitt vill de anställa 1,9 personer.

Det blir ungefär 250 tusen nya jobb i den undersökta företagsgruppen. Då har vi inte räknat med en enda extraanställd i de övriga nästan 700 tusen företagen i landet. Ej heller har vi räknat med att fler människor skulle lockas att bli företagare om företagarklimatet blev bättre.

Finns det så många att anställa? Totalt saknar 1,5 miljoner människor i arbetsför ålder arbete. I många fall handlar det om lång sjukskrivning eller förtidspension (ofta för att det antas saknas jobb). Arbetslösheten ligger kring 220 tusen personer.

INGEN VET HUR MÅNGA AV ALLA DESSA som skulle kunna förmås att ta de nya jobben. Det beror på politiken, till exempel om förtidspensioneringar av arbetsmarknadsskäl revideras när nya jobb dyker upp eller om åtgärder vidtas för att få fler invandrare i arbete. Men om vi antar att politiken klarar uppgiften visar det sig att finansministern får tillbaka nästan alla pengarna.

En bidragsberoende person som tidigare haft 20 000 kronor i månadslön i sitt arbete kostar stat och kommun ungefär 130 tusen kronor om året. Om vederbörande börjar arbeta med 20 000 kronor i månadslön får stat och kommun i stället intäkter på cirka 165 tusen kronor. Omställningen från bidrag till arbete betyder alltså 300 tusen kronor per person i vinst för den offentliga sektorn eller totalt 75 miljarder kronor när alla de 250 tusen nya jobben besatts (plus, antagligen, en del besparingar i administration och byråkrati). Med en sådan utveckling finansierar halveringen av arbetsgivaravgiften sig själv.

ILLUSTRATIONER: HANS JAX

Halvera arbetsgivaravgifterna

Kjell-Olof Feldts recept för att skapa fler jobb

Sänkta arbetsgivaravgifter har i årtal legat i topp bland svenska företags önskelista. Den Nya Valfärden har i mer än tio år drivit en kampanj för halverade arbetsgivaravgifter till 16 procent. I ett uppmärksammat utspel i somras krävde förre finansministern Kjell-Olof Feldt samma sak: kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter. Patrik Engellau träffade honom för att höra hur han resonerar.

Patrik Engellau: Varför tycker du att Sverige bör ha sänkta arbetsgivaravgifter?

Kjell-Olof Feldt: För sysselsättningens skull. Vi måste bekämpa arbetslösheten. Mer arbetskraft måste efterfrågas och det sker lättast genom att priset på arbetskraften sänks. Men det är svårt att sänka lönen. Sänkta arbetsgivaravgifter är den enda tänkbara möjligheten.

PE: Menar du att det skett något i Sveriges ekonomi som gör sänkta arbetsgivaravgifter särskilt angelägna nu?

KOF: Det är ett nytt läge sedan några år tillbaka. Fram till 1960 eller däromkring expanderade tillverkningsindustrin och kunde anställa fler och fler. Men sedan tog expansionen slut där. Tillverkningsindustrin stagnerade. Då tog den offentliga sektorn över som sysselsättningsmaskin. Men nu finns inte längre pengar till fortsatt expansion. Därför saknas det jobb. Folk pensionerar sig i förtid och studerar i stället för att arbeta för att de inte kan hitta jobb. Det är dags för tjänstesektorn att ta över rollen som motor för sysselsättningen.

Tjänstesektorn har expanderat en del, men det handlar mest om tjänster som säljs till företag. Det räcker inte. Hushållen måste börja köpa mer tjänster. Det måste börja efterfrågas mer tjänster, även tjänster som inte är så kvalificerade att man måste vara teknisk doktor för att utföra dem. Där kommer priset på arbete in. Det får inte vara för dyrt för hushållen att köpa mindre kvalificerade vardagstjänster.

PE: Är det samma tanke som den som ligger bakom pigavdrag och ROT-avdrag och sådant?

KOF: Jag tror inte på sådana där speciallösningar för vissa ändamål. Arbetskraften bör bli billigare över hela linjen.

PE: Hur mycket tror du arbetsgivaravgifterna behöver sänkas för att det ska bli något resultat?

KOF: Det räcker inte med små sänkningar. Man måste sänka ganska mycket. Det handlar nog om att halvera arbetsgivaravgifterna...

PE: ... till exempel genom att ta bort skattedelen av de sociala avgifterna, för då blir det 16 procent kvar...

KOF: ... ungefär så. Och den sänkningen kostar staten kanske 100 miljarder kronor i minskade intäkter. Lite kan väl staten låna för att klara ett un-

derskott tills sysselsättningen och tillväxten tar fart, men det räcker inte. Man måste göra något åt utgifterna också. Man borde ha en genomarbetad plan för att bromsa upp statens utgifter.

”Det räcker inte med små sänkningar. Man måste sänka ganska mycket. Det handlar nog om att halvera arbetsgivaravgifterna...”

PE: Ska vi göra en sådan plan, du och jag?

KOF: Haha, jag vet inte om jag ska ge mig in i det där. De stora grepp som behövs måste tas i samråd mellan partierna. Annars går det som med de borgerliga förändringarna som återställdes av socialdemokraterna när de kom till makten igen.

PE: Ser du några problem med din idé bortsett från att den kanske inte förverkligas?

KOF: Flera stycken. Ett problem är att en del av den arbetskraft som borde söka och få de nya job-

ben kanske är inlåst i till exempel förtidspensionering. Ett annat problem vore om sänkningen av arbetsgivaravgifterna omedelbart omvandlades till högre löner. Då skulle ju arbetskraften inte bli billigare och sysselsättningsökningen komma av sig.

PE: Vad tror du om chanserna att din idé får gehör och förverkligas?

KOF: Tja, sådant här tar tid. Det finns inte tillräcklig opinionsbildning när det gäller den här sortens förnyelse. Men jag vet att insikterna om vad som behöver göras finns i ledande kretsar, även i regeringskansliet.

Samtidigt brukar politiker rygga tillbaka inför situationer där man måste vända på etablerade föreställningar. På kortsikt kan det vara mindre politiskt riskfyllt att lösa statens ekonomiska problem på annat sätt än genom sysselsättning och tillväxt.

PE: Hur då?

KOF: Genom att låta en del av den offentliga sektorn förfalla, skolan och värden till exempel. Så problemet kan verka oöverstigligt. Samtidigt ger verkligheten sitt tydliga besked. Klarar politikerna inte arbetslösheten är även mitt eget parti, socialdemokraterna, på fallrepet. Därför behövs djärva grepp.

PE: Var ser du det ledarskap som skulle behövas för att ta de här djärva greppen?

KOF: Visst behövs ledarskapet. Var det finns? Det får du leta efter själv.

Vi ställde följande fråga till sju riksdagsledamöter "Anser Du att arbetsgivaravgiften är för hög och bör sänkas?" och bad om deras kommentarer på följande text: Om arbetsgivaravgifterna halverades skulle svenska företag vilja anställa

nästan en kvarts miljon människor. Det motsvarar en sjättedel av dem som inte har jobb eller hela den öppna arbetslösheten.

Så här svarade de – (v) har valt att inte svara:

Riksdagen om arbetsgivaravgifterna

"Nej, minskade statsinkomster kommer att innebära sämre vård, skola och omsorg. Det kommer även att kraftigt minska möjligheterna för vanliga löntagare att få sänkt skatt och därmed ökad köpkraft. Det tror jag inte företagarna skulle vara nöjda med. Vi kommer att förbättra villkoren för företag och näringsliv på andra sätt. Reformeringsen av 3:12-reglerna fullföljs. Förmögenhetsskatten förändras och arvs- och gåvoskatten avvecklas."

Marie Granlund
Riksdagsledamot (s)

"Alla verktyg som kan bidra till att det blir fler företag och fler företagare i Sverige måste användas. Alla verktyg som kan bidra till att fler har ett jobb måste användas."

Vi kristdemokrater har sänkta arbetsgivaravgifter med i vår verktygslåda för ett bättre näringslivsklimat. Allra viktigast är sänkta arbetsgivaravgifter för små företag med få anställda. Och det är ju där nyanställningarna sker idag.

I kristdemokraternas verktygslåda finns också riskkapitalavdrag, billigare generationsskiftet, avskaffad förmögenhetsskatt med mera."

Maria Larsson
Riksdagsledamot (kd)

"Folkpartiet vill sänka skatten på arbete. Särskilt viktigt är det för tjänstesektorn där en sänkt skatt, exempelvis på tjänster som riktar sig mot hushållen skulle leda till att en helt ny marknad öppnade sig."

Anna Grönlund Krantz
Riksdagsledamot (fp)
Ledamot av Folkpartiets partiledning

"Jag anser att arbetsgivaravgiften är för hög och borde sänkas. Samtidigt borde vi höja miljö- och energiskatter för företagen lika mycket som ett led i grön skatteväxling. Det gynnar arbetsintensiva företag och ökar kostnaderna för resursslöseri och miljöförstöring. Den elintensiva industrin behöver även i fortsättningen undantag av konkurrensskäl, men för andra företag/industrier tror jag att en grön skatteväxling skulle leda till effektivare och mer miljövänlig produktion, något som är nödvändigt för den som vill hänga med in i framtiden."

Maria Wetterstrand
språkrör (mp)

"Moderaterna föreslår inte sänkta arbetsgivaravgifter. Skälet till detta är att vi prioriterar andra skattesänkningar. Tämmligen samfölda bedömningar pekar på att de allvarligaste margineffekterna faller på låg- och medelinkomsttagare. Vi försöker därför rikta våra skattesänkningar just mot dessa grupper. Att sänka arbetsgivaravgifterna är då ett "trubbigt" medel."

Gunilla Carlsson
Riksdagsledamot (m)

"Centerpartiet anser att det i grund och botten behövs ett företagsvänligt företagsklimat för att företagen ska vilja anställa, det räcker förmodligen inte med att halvera arbetsgivaravgifterna även om det är ett rejält kliv framåt för att få fler i arbete. Paradoxen idag är att många företag som vill anställa upplever rekryteringsproblem, trots att arbetslösheten är högre än på flera år och dessutom stiger."

Åsa Torstensson
Riksdagsledamot (c)

Sänk arbetsgivaravgifterna rejält

– det ger fler företag och fler jobb

EN FLASKA RENAT kostar 205 kronor enligt Systembolagets katalog. Av detta är 135 kronor skatt. Skatten är två tredjedelar av priset.

SYFTET MED alkoholskatten är att begränsa konsumtionen av rusdrycker. Folk ska dricka mindre när spriten blir dyrare.

EN REJÄL SKATT blir en rejäl broms på konsumtionen av den beskattade varan.

DENNA INSIKT saknas inom arbetsmarknadspolitiken. Skatten på arbete är lika hög som skatten på sprit. Staten tar nästan två tredjedelar av vad en anställd kostar en arbetsgivare.

OM EN REJÄL SKATT stoppar supandet, varför skulle då inte samma rejäla skatt stoppa sysselsättningen?

DEN TOTALA arbetslösheten uppgår idag till ungefär 20 procent om man räknar alla vuxna som inte medverkar i arbetslivet, oavsett om de rubriceras som arbetslösa, sjuka, förtidspensionerade eller något annat.

Skulle inte efterfrågan på arbetskraft, liksom på sprit, öka om skatten sänktes?

JO, DET SKULLE DEN. Läs vår SKOP-undersökning som visar att en halvering av arbetsgivaravgiften kan skapa så många nya jobb att det går ihop för Ringholm.

Läs mer på www.dnv.se

Den tokige tobakshandlaren

DET VAR EN GÅNG EN TOBAKSHANDLARE som ansåg att människan till sin natur är god och hederlig. Därför bestämde han sig för att spela golf eller ligga i hängmattan på dagarna i stället för att stå i butiken. Affären blev ett snabbköp med obemannad kassa där kunderna lade pengarna i en låda. För säkerhets skull satte han upp en lista där kunderna genom att kryssa i en ruta på heder och samvete intygade att de betalat.

Efter någon månad upptäckte han att försäljningen räknat i utlevererade varor glädjande nog stigit med ungefär femtio procent medan pengarna i kassan minskat till hälften.

Först undrade han om folk plötsligt blivit ohederliga och smitit från betalningen. Han kontrollerade brottsstatistiken med Brottsförebyggande Rådet, men där hade man inte upptäckt någon ökad brottsbenägenhet hos medborgarna. Så den förklaringen kunde han förkasta.

Sedan tänkte han att en del kunder kanske helt enkelt glömde bort att betala. Kanske var de stressade och oroliga av något skäl, till exempel rädsla för att bli arbetslösa. Inte så underligt att de inte orkade tänka på betalning i så fall. Det fanns vetenskapligt fog för den hypotesen. Seriösa undersökningar hade visat att den psykosociala arbetsmiljön för många försämrats. Han önskade att landets arbetsgivare gjorde något för att förbättra arbetsmiljön.

Möjligen administrerade han inte sitt system på ett optimalt sätt. Springan där kunderna skulle stoppa ner pengarna var kanske inte tillräckligt tydligt markerad. Eller så kanske den satt för högt. Men han visste inte hur han skulle åtgärda saken. Kunskapsläget i frågan var osäkert.

TILL SLUT DROG HAN SLUTSATSEN att det handlade om allmänhetens förändrade attityder. Det fanns studier som visade att många ansåg snatteri vara deras rättighet. Något har hänt i samspelet mellan individ, kioskarbutik och butiksägare, konstaterade tobakshandlaren. Snatteri har blivit ett allt mer accepterat sätt att hantera press och påfrestningar som drabbar människor i deras liv.

Så småningom gick han förstas i konkurs. Hur skulle han ensam kunna göra något åt ett helt folks ändrade attityder?

Så dum är nog ingen butiksinnehavare. Men så dumma verkar de vara som styr över sjukskrivningar och förtidspensioner i Sverige. Kostnaderna för sjukfrånvaron har stigit till omkring 120 miljarder kronor (plus den sjuklön som betalas av arbetsgivarna).

I EN ENDA, UNDANSKYMD STUDIE från Riksförsäkringsverket (RFV Analyser 2003:16 Att förhindra och förkorta sjukfrånvaro – erfarenheter från fyra länder) konstateras att det i Sverige på det hela taget saknas normala försäkringsmässiga kontroller:

... det behövs klara "spelregler" för alla aktörer – och i synnerhet för de försäkrade – för att kunna förhindra och förkorta sjukfrånvaron. De fås genom en försäkringsadministration som utfärdar riktlinjer för sjukskrivning, genomför noggranna kontroller av avvikande läkarintyg och de försäkrades rätt till ersättning samt genom tidsbegränsad ersättning. På samtliga dessa punkter har... det svenska... systemet svagheter.

Men när staten resonerar om sjukfrånvarons orsaker verkar den är helt omedveten om att det kan ligga nära till hands för många medborgare att utnyttja en möjlighet att utan stort krångel tillfälligt eller mer permanent skaffa sig en arbetsfri inkomst.

Under rubriken "Möjliga orsaker till sjukskrivningen" i skriften DS 2004:16 Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro famlar en arbetsgrupp från Socialdepartementet, Fi-

FOTOGRAF: LENA PATERSON

nansdepartementet och Näringsdepartementet efter sjukfrånvarons orsaker utan att komma till några "entydiga slutsatser".

FAST EN SAK VERKAR SÄKER. Sjukfrånvaron har inget med försämrad hälsa att göra. "Av studier... framgår att inga större försämringar av folkhälsan som skulle motsvara den kraftiga ökningen av långtidssjukskrivningen skulle ha ägt rum. Sambandet mellan folkhälsans och långtidssjukskrivningarnas utveckling är med andra ord svagt."

Sedan är det en annan sak som verkar rimligt klarlagd, nämligen att även om "arbetsmiljön i många hänseenden blivit bättre" så gäller inte det alla anställda. "Forskarna anser att det är entydigt att den psykosociala miljön för många försämrats, vilket har en stor betydelse för att allt fler känner stress och oro." Det finns helt enkelt människor som inte trivs med arbetet, vilket kan vara en förklaring till att de vill bli sjukskrivna. En "förhöjd nivå på sjukskrivningarna kan bero på att de berörda inte får vara kvar i arbetet eller själva vill avbryta sitt arbete".

Och sedan är det socialförsäkringens administration. "Brister i administrationens funktionssätt kan vara en av orsakerna till att sjukskrivningarna har ökat." Framför allt verkar felet vara att en del av dem som borde vara förtidspensionerade ännu inte blivit det, utan i stället är sjukskrivna: "Enligt utredningen har sjukskrivningstalen ökat både genom att personer som borde vara förtidspensionerade eller få sjukbidrag fortsätter att finnas kvar i sjukförsäkringssystemet."

MEN I SISTA HAND handlar det om nog om förändrade attityder. Det finns, menar skriften, "studier som visar att en betydande del av de sjukskrivna inte är det på grund av medicinska orsaker och att många anser det vara en rätt även om man inte är sjuk."

Något har kort sagt "hänt i samspelet mellan individ, arbetsplats och läkare. Sjukskrivningen har blivit ett allt mer accepterat sätt att hantera press och påfrestningar som drabbar människor i deras liv."

Accepterat av vem? Av den som får pengarna eller den som betalar? Ungefär en tredjedel av de totala ohälsokostnaderna skulle troligen försvinna med en normal försäkringsmässig kontroll. Det betyder 40 miljarder kronor om året eller 10 000 kronor om året per genomsnittlig skattebetalare. Har skattebetalarna accepterat att betala 850 kronor i månaden för att försörja människor som anser sig ha rätt till sjukskrivning utan sjukdom?

"Ungefär en tredjedel av de totala ohälsokostnaderna skulle troligen försvinna med en normal försäkringsmässig kontroll".

PATRIK ENGELLAU
Samhällsforskare, debattör
och författare, ordförande
Stiftelsen Den Nya
Välfärden

Årets 4 oktober-profil:

Jens Spendrup – en orädd opinionsbildare

2004 års 4 oktober-profil heter Jens Spendrup, till vardags vd för Spendrups Bryggeri AB. Jens Spendrup får utmärkelsen för att han, som företagare, på ett kraftfullt sätt engagerat sig i den offentliga debatten och bildat opinion för ett bättre klimat för företagande i Sverige. Detta har han gjort i 4 oktobers anda.

JENS SPENDRUP är bland annat ordförande i Svenska Bryggeriföreningen, ordförande i Stockholms handelskammare, styrelseledamot i Svenskt Näringsliv, i Stiftelsen Fritt Näringsliv och i Livsmedelsindustrierna.

”Servicenäringsarna
behöver växa och
där behövs fler
privata lösningar.”

Grattis till utmärkelsen
”Årets 4 oktober-profil”.
Varför engagerar du dig i den offentliga debatten?

– Ett intresse för näringslivet och samhällsfrågor i bred bemärkelse. Och ett intresse för att skapa ett

ännu bättre Sverige. För Sverige kan endast bli ännu bättre genom ett växande och dynamiskt näringsliv. Det är där vi måste få ännu fler människor att arbeta i framtiden.

Är svenska företagare duktiga på att bilda opinion?

– Jag har egentligen inte någon riktig utblick, men vi borde nog kunna bli bättre. I andra länder kan man se tydliga företagareprotester, till exempel franska bönder och engelska fiskare som protesterar.

Vilka frågor är viktigast att få gehör för just nu?

– Vi behöver en ny syn på entreprenörernas betydelse för vår ekonomi. Det behövs fler entreprenörer i Sverige, inte färre. Jag vill med enfärd hävda att det är våra höga skatter som hindrar nyföretagande. Vi måste även få fler markandslösningar.

Hur ser Sverige ut om tio år om du får bestämma?

– Det finns flera företag och flera människor som sätts i den konkurrensutsatta delen av ekonomin. Servicenäringsarna behöver växa och där behövs fler privata lösningar.

Jonas Vikman

Svenska folket:

Företagarklimatet sämre än någonsin

I fem år, två gånger om året, har Den Nya Valfärden undersökt företagarklimatet i Sverige. Den senaste undersökningen gjordes i september 2004. Svenska folket tycker att företagarklimatet är sämre än någonsin. Bara 19 procent av allmänheten anser att företagarklimatet är gynnsamt.

NÄRINGSMINISTER PAGROTSKY brukar säga att det svenska företagarklimatet i verkligheten är utmärkt och att talet om trista villkor för företagare bara är illvilligt förtal från olika företagargrupper (som Den Nya Valfärden, kan man tänka).

Ord står mot ord, uppfattning mot uppfattning. Det finns bara en sak att göra, kolla fakta.

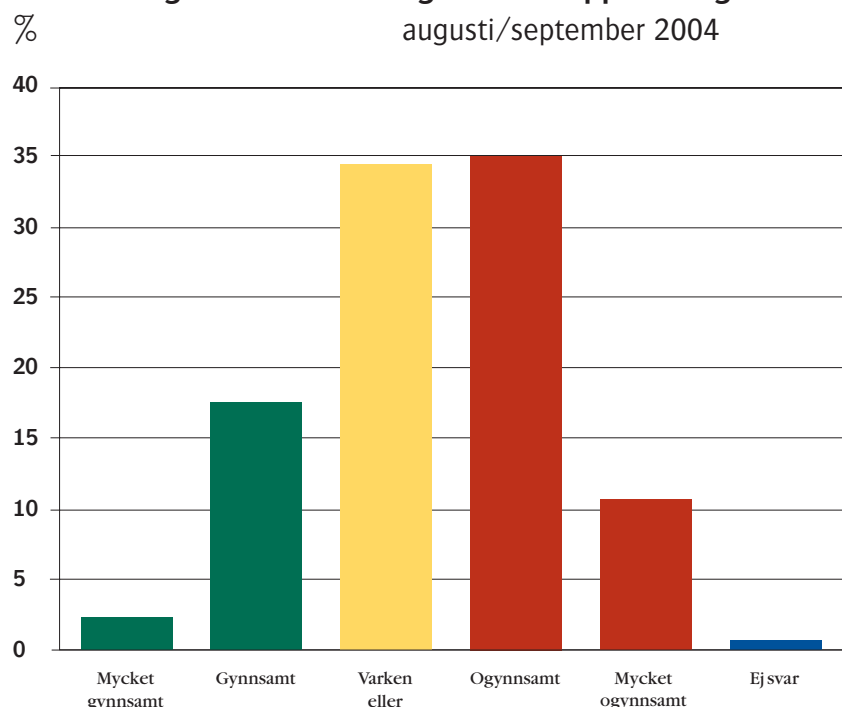
SEDAN FEM ÅR TILLBAKA har Den Nya Valfärden kollat fakta. En gång i halvåret har vi frågat allmänheten om den anser företagarklimatet vara gynnsamt eller ogynnsamt (eller varken/eller). På senare tid har vi gjort specialundersökningar av vad företagarna själva säger. Undersökningarna har genomförts av TEMO och SKOP.

I september 2004 gjordes den färskaste undersökningen. Den visar att Pagrotsky har fel. Bara 19 procent av allmänheten och 10 procent av företagarna tycker att företagarklimatet är "gynnsamt" eller "mycket gynnsamt". Nästan ingen företagare (mindre än en procent) tycker att företagarklimatet är "mycket gynnsamt".

BARA 10 PROCENT AV FÖRETAGARNA tycker att företagarklimatet är gynnsamt. Antagligen är det någon av dem Pagrotsky talat med. De är inte representativa.

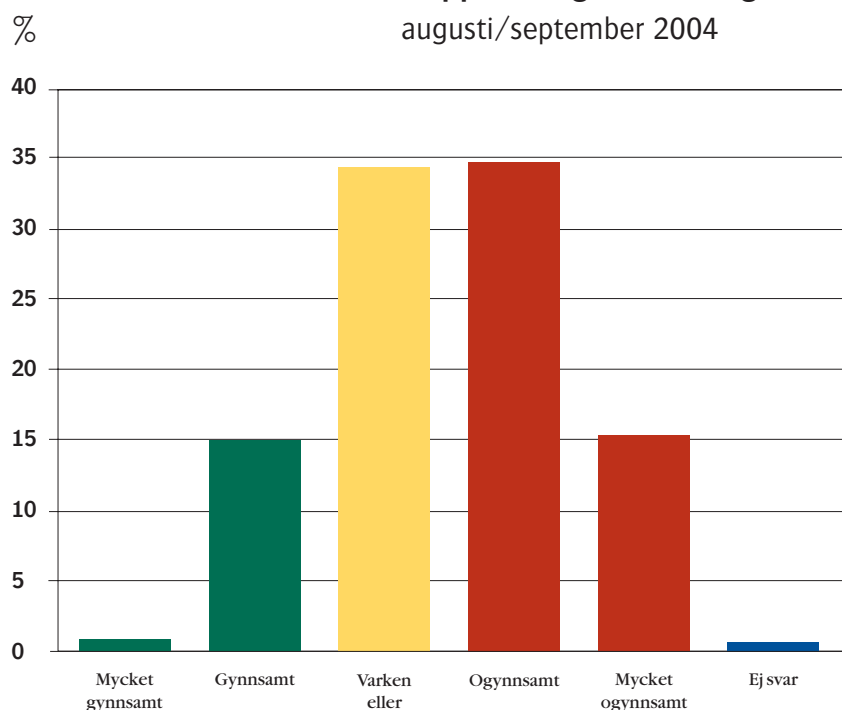
Den fråga som ställts i undersökningarna har varit densamma genom åren: "I Sverige pågår en debatt om företagsklimatet, dvs. om det råder gynnsamma eller ogynnsamma villkor för företag i Sverige idag. Anser Du att företagsklimatet för den som själv vill starta och driva småföretag i Sverige idag är mycket gynnsamt/gynnsamt/varken eller/ogynnsamt/mycket ogynnsamt?"

Företagarens och företagsledares uppfattning om företagarklimatet
augusti/september 2004

Nästan varannan svensk (46 procent) anser att företagarklimatet är mycket ogynnsamt eller ogynnsamt i dagens Sverige. En av tio (11 procent) anser att det är mycket ogynnsamt.

Allmänhetens uppfattning om företagarklimatet
augusti/september 2004

Om allmänhetens uppfattningar tas som en mätare på utvecklingen kan man säga att företagarklimatet aldrig varit så dåligt som nu. Nettotalet, alltså skillnaden mellan dem som anser att företagarklimatet är gynnsamt/mycket gynnsamt och de som anser det vara ogynnsamt/mycket ogynnsamt har utvecklats från + 8 i augusti år 2000 till - 27 i augusti/september 2004. Ett negativt nettotalet innebär att det är fler som uppfattar företagarklimatet som ogynnsamt/mycket ogynnsamt än som gynnsamt/mycket gynnsamt.

”EU vet exakt hur många kor som betar på unionens fält men känner inte till hur många invånare som sammanlagt finns i de 25 medlemsländerna.

Generaldirektören för Eurostat
Michel Vanden Abeele, 2004

”Företaget har ju ingen sub-
stans.

Börschefen Stig Algott
uttrycker på 1970-talet sin
skepsis till att Hennes & Mauritz
vill börsintroducera

”Den industriella kapitalismen utvecklades helt enkelt ur oräkneliga okända individers fria och okoordinerade transaktioner och ohämmade rörelser. Den var inte på något sätt en politisk skapelse. Den framträdde i Storbritannien på 1770-talet och början av 1780-talet under Lord Norths regering, den man som ofta har kallats den mest oduglige av alla brittiska premiärministrar. North ledde regeringen men hade ingenting att göra med den industriella revolutionen, en av de viktigaste händelserna i mänsklighetens historia. Han visste inte ens att den hade inträffat.”

Publicisten Paul Johnson,
1985

”Det mest tvingande skälet att begränsa statsingripanden är de missförhållanden som blir följden av att i onödan öka statens makt. Varje ny befogenhet som läggs till dem som redan tillkommer statsmakten medför att dess inflytande på förhoppningar och farhågor växer och sprider sig och mer och mer förvandlar den aktiva och uppåtsträvande delen av allmänheten till parasiter på regeringen eller det parti som hoppas komma i regeringsställning.”

Filosofen John Stuart Mill,
1859

”Det är otroligt vad meteorologerna tar fel hela tiden. Jag som trodde att det bara var vi ekonomer som var dåliga på att blicka framåt.

Nationalekonomen Stefan Fölster,
2004

Barnen – framtidens entreprenörer

Den franske författaren Michel Tournier har sagt: ”Att undervisa ett barn är inte att fylla en vas, det är att tända en eld.” Nu har regeringen lovat att skolan ska satsa betydligt mer på entreprenörskap i skolan. Och att satsa på entreprenörskap måste ju nästan per definition innebära att tända många eldar hos eleverna. Den entreprenör som inte brinner för sin sak, blir knappast framgångsrik.

DET FINNS ETT STORT BEHOV av mer entreprenörskap i undervisningen. Sverige behöver fler företagare. Och en stor andel av de svenska företagarna kommer att gå i pension under de kommande 10-15 åren. Dessutom vet vi att skolan i dag har uppenbara brister då det gäller att skildra näringsliv och företagsamhet.

Jag har gått igenom de viktigaste läromedlen för gymnasiet i ämnena samhällskunskap, historia och geografi. Och det är en mycket nedslående bild man får. Tyvärr tror jag att läroböckernas bild är representativ också för många andra sammanhang där man ska förklara drivkrafterna bakom den ekonomiska utvecklingen.

Det finns fem vanliga missuppfattningar i läroböckerna – och i den svenska samhällsdebatten – då det gäller tillväxt och utveckling – missuppfattningar som måste undanröjas om Sverige åter ska bli en framgångsrik nation i den internationella konkurrensen.

TILLVÄXTENS MEKANISMER FÖRKLARAS på ett dåligt sätt. Böckerna koncentrerar sig nästan helt på råvaror, kapital, arbetskraft och teknologi. Detta kan inte förklara varför det blev Europa och inte det teknologiskt mer avancerade Kina som för 700 år sedan tog ledningen i den ekonomiska utvecklingen. Eller vad det är som förklarar de

dramatiska skillnaderna i ekonomisk tillväxt mellan Väst- och Östtyskland eller mellan Syd- och Nordkorea.

Ekonomisk tillväxt kan inte förstås om vi inte tar med de ekonomiska regelverken i bilden. Är det tillåtet och lönsamt att göra sådant som främjar ekonomisk utveckling? Det svenska tillväxtundret startade på 1870-talet. Det berodde på den liberala revolution (med bland annat näringsfrihetens införande) som ägde rum mellan 1840 och 1870.

Entreprenörerna osynliggörs. Ingen läroboksförfattare skulle ge sig på att skriva vetenskapshistoria utan att ge exempel på enskilda vetenskapsmän och deras upptäckter, konsthistoria utan att nämna namn på några konstnärer och deras verk eller politisk historia utan att presentera olika politiker och de reformer som de var med om att driva igenom. Men de flesta läroboksförfattare beskriver näringslivshistorien nästan helt utan exempel på entreprenörer och vad deras insatser bestod i. Samma frånvaro av entreprenörer återfinns i många andra skildringar av Sveriges ekonomiska historia.

NÄRINGSLIVSHISTORIEN BESKRIVS som en teknikhistoria. Nästan de enda näringslivspersoner som nämns när Sveriges ekonomiska historia beskrivs är uppfinnarna. De är förvisso viktiga men av läroböckerna får man intryck av att om någon gör en banbrytande uppfinning, så skapas närmast automatiskt ett framgångsrikt företag (och omvänt: att alla framgångsrika företag bygger på en genial uppfinning).

Att på detta sätt bortse från företagsamhetens affärs- mässiga och organisatoriska sidor är naturligtvis helt missvisande. Det finns många banbrytande uppfinningar som inte leder till ekonomisk utveckling därför att entreprenörskapet saknas. Och det finns många framgångsrika entreprenörer som bygger sin framgång på annat än tekniska uppfinningar. Per-Olof Ahl (Kapp-Ahl),

Ingvar Kamprad (Ikea) och Erling Persson (H&M) är tre bra exempel.

Tjänstesektorn osynliggörs. I beskrivningen av den svenska industrialiseringen så bortser man nästan helt från tjänstesektorns roll trots att t.ex. banker och handelsföretag hade en avgörande betydelse. Än mer orimligt är att läroböckerna i beskrivningen av dagens svenska näringsliv oftast ger ett betydligt större utrymme åt jordbruket (2 procent av arbetskraften) än de privata tjänsterna (40 procent).

ÖVERHUVUDTAGET PRÄGLAS verklighetsbeskrivningar och politik fortfarande mycket av det traditionella industrisamhället. Hur många kan på rak arm säga vilket som är Sveriges största företag, mätt i antal anställda över hela världen? Ett företag som dessutom fyller 70 år i år.

I Göran Perssons senaste regeringsförklaring upptar industri och jordbruk ungefär 50 rader. Den privata tjänstesektorn, som i dag är dubbelt så stor som de varuproducerande, nämns bara i förbigående: sjukhus ska inte bedrivas i vinstintresse, ersättningarna för försäkringsbolagens ledningar ska kontrolleras bättre, transportsystemet ska förnyas genom höjda bensin- och dieselskatter, Sveaskog ska ägna sig åt naturturism, design är viktigt, liksom IT/telekom.

Invandrarna osynliggörs. Inget läromedel ger eleverna insikt om att invandrare har haft en avgörande betydelse för Sveriges ekonomiska utveckling under alla viktiga skeden sedan medeltiden. Detta är allvarligt, dels därför att man missar en viktig aspekt av svensk historia, dels därför att denna aspekt kan bidra till att minska främlingsfientligheten i skola och samhälle.

Men man kanske inte ska vara så dystyr. En entreprenör är ju en person som ser möjligheter där andra ser pro-

blem. Därför vill jag formulera en positiv slutsats:

Det finns stora möjligheter att förbättra gymnasieskolans läroböcker – och andra skildringar av svensk historia – då det gäller drivkrafterna bakom den ekonomiska utvecklingen – Sverige är fyllt av oberättade berättelser.

Fotnot: Sveriges största företag heter Securitas.

ANDERS JOHNSON
Skriftställare

Ny bok Bakom Skurkar & Skandaler

Den 24 juni lanserades boken Bakom Skurkar & Skandaler. Samma dag som den publicerades debatterades boken i SVT:s morgonsändning.

BOKEN ÄR EN ANTOLOGI med bidrag av några av Sveriges mest välrenommerade debattörer och forskare: Hans Bergström, Björn Björnsson, Patrik Engellau, Ronald Fagerfjäll, Hans de Geer, Carl B Hamilton, Anders Isaksson, Björn Mothander, Olle Rossander samt Carl-Johan Westholm. Redaktör är Patrik Engellau.

Målet med Bakom Skurkar & Skandaler är att besvara centrala frågor kring de skandaler som på senare tid förmodrat rapporteringen om näringsliv och förvaltning. Vad handlar det egentligen om? Har det blivit värre? Om det har blivit värre, varför? Är de skandaler som presenteras de allvarligaste, eller ligger oupptäckta skandaler och lurar under ytan?

– Vårt svar är att skandalerna egentligen bara är toppen på missförhållandenas isberg, konstaterar Patrik Engellau som är initiativtagare till och redaktör för boken. Den nya typen av missförhållande vi har anledning att förhålla oss till har att göra med att en ökande del av samhällets eliter sysslar med att administrera den växande volymen Herrelösa Pengar.

– Kalla Kulor Förlag är mycket glada över att få publicera en så nyttig och nödvändig bok, säger Hans-Olov Öberg, förläggare. Samhällsdebatten behöver såväl strål-

kastarljus som blåslampor – kort sagt: fler debattförfattare som vågar säga som det är. Här har vi inte mindre än tio stycken av den kalibern.

Jonas Vikman

”Var enskild söker självmant upp det stället och den näring, där han bäst ökar den nationala vinsten, om författningar inte stänger hon därifrån. Härav följer ganska självmant, att det blir onödigt för högsta makten att genom några författningar dra arbetare från den ena näringen till den andra. Så vågar jag nu gå längre och påstå, att sådana författningar, som leder folket till vissa näringar är för nationen och dess vinst skadliga. Ingen statsman är ännu i stånd att positivt säga, vilkendera näringen som kan skaffa oss den största nationala vinsten; varigenom lagstiftaren måste stanna i villrådighet, vart han genom författningarna ska leda vårt arbete.

Prästen och politikern Anders Chydenius, 1765

”Det är inte nationalproduktens tillväxt som är det mest angelägna att fästa sig vid. Om man inte bara vill registrera utan också förstå vad som hänt sedan industrialiseringens början, är det i stället den genomgripande omvandlingen i näringslivet man bör intresserade sig mest för. Omfattar inte analysen samspelet mellan, å ena sidan, en kamp mellan nytt och gammalt i det ekonomiska livet och, å andra sidan, sociala, kulturella och politiska förändringar, missas många av de intressanta sammanhangen. Särskilt otillfredsställande är det, om man låter begreppet 'tillväxt' leda tankarna till en organisk process eller, vilket är ett ännu sämre alternativ, till någon slags automatik.

Nationalekonomen Erik Dahmén

”I mer dystra tider ökar rädslan för att utmana de svenska exportföretagen. De är ett slags faderssymboler – allas våra familjeförsörjare – och i mer än femton års tid har exportindustrin fått sätta normen för det ekonomiska tänkandet. Det är dags att säga: Nu räcker det. Flytta för helvete. Därefter kan jämlika förhandlingar vidta.

Publicisten Göran Greider, 1999

AktieTorget

Ett framgångsrikt initiativ från Den Nya Valfärden

Mitt under lågkonjunkturen 1993 föddes idén till AktieTorget. I boken Charta Nova skrev Patrik Engellau: "kapitalmarknadens aktörer uppmantras att utveckla nya system för att slussa riskkapital till entreprenörsföretagen..." Lite eller inget hände.

EFTERTRE ÅR började Patrik Engellau själv jobba med en marknadsplats för entreprenörsföretag. AktieTorget, en auktoriserad handelsplats för aktier, startade 1997. Verksamheten har sedan dess utvecklats positivt, speciellt det senaste året. Under 2004 har handeln hittills femdubbats och antalet noterade bolag har ökat från 18 till 30.

Tankesmedjor som Den Nya Valfärden brukar göra utredningar och arrangera seminarier.

Är det inte utanför en tankesmedjas verksamhet att starta en handelsplats?

– Nej, där har du fel. Ett viktigt kännetecken för Den Nya Valfärden är just att vi inte bara gnäller och protesterar mot det vi tycker är fel. Vi har hela tiden haft konkreta förslag till lösningar på problem. När det gäller AktieTorget sjösatte vi helt enkelt idén själva.

Patrik Engellau pekar på att entreprenörer ständigt behöver kapital för att förverkliga sina idéer.

På vilket sätt kan AktieTorget vara till hjälp vid kapitalanskaffning?

– Ett företag får inte kapital genom att aktierna är noterade på AktieTorget. Men det är ofta mycket lättare att skaffa kapital, göra emissioner och nyemissioner, om aktien är noterad. För många små företag i uppbyggnadsskedet av sin verksamhet kan det vara svårt att få kapital. Riskkapitalister kan vara ovilliga att gå in tidigt i ett företags uppbyggnadsskede. Och statliga investeringspengar hamnar ofta i större projekt. Det är då AktieTorget kan vara till stor hjälp.

Patrik Engellau pekar också på att notering på AktieTorget är ett bra sätt att genomföra ett generationsskifte. En företagsägare behöver inte sälja sitt företag helt och hållet om barnen inte vill ta över. Och barnen kan realisera sitt arv helt eller delvis.

Jonas Vikman

Målsättningen är att Gaming Centers ska bli internetcaféernas McDonalds.

Gamers Paradise

Ett av de nya företagen på AktieTorget

Gamers Paradise är ett företag som utvecklar och driver ett koncept för datorspelanläggningar, så kallade Gaming Centers. Målet är att bli internetcaféernas McDonalds. Genom moderna datorer, det senaste i spelutbud och en tilltalande miljö räknar företaget med en stark expansion. Först i Sverige, men på sikt även i grannländerna.

FÖRETAGET NOTERADES på AktieTorget i april 2004. Något tidigare hade företaget genomfört en nyemission och fått in friskt kapital. Noteringen på AktieTorget var en service till aktieägarna. Företagets VD Mats Löfgren, säger att valet var lätt.

– Vi hade egentligen tre alternativ: AktieTorget, Nordic Growth Market eller Nya Marknaden. AktieTorget var helt överlägset när det gällde pris i förhållande till de tjänster företaget erbjuder. Vi uppskattar även att AktieTorget använder sig av Stockholmsbörsens handelssystem, Saxess. Alla som handlar i aktier i Sverige använder det systemet.

– Noteringen är en service till våra aktieägare, men den är även viktig om vi i framtiden väljer att finansiera bolaget via nyemissioner. Då underlättar det mycket att aktien är publikt noterad och kan handlas på AktieTorget.

Så här ett knappt halvår efter noteringen, vad är ditt intryck av AktieTorget?

"AktieTorget är lätt att ha och göra med"

Mats Löfgren, VD för Gamers Paradise.

– AktieTorget är lätt att ha och göra med. De svarar snabbt på e-post, ringer tillbaka och visar ett starkt engagemang. Och pressmeddelandetjänsten som är gratis för noterade bolag tar andra aktörer saftigt betalt för.

Jonas Vikman

Sverige är fantastiskt!

SVERIGE ÄR ETT FANTASTISKT LAND! Vacker natur, stora råvarutillgångar, välutbildade människor etc. Vi har skonats från två världskrig, producerat storföretag som Ericsson, Alfa Laval, Atlas Copco osv. Varför står det då och stampar nu? Eller tappar vi? Är det för att skattesystemet är kast, eller att anställningsslagarna är för oflexibla? Eller sossarna? Eller, eller?

Jag tror och tycker att det mesta i Sverige är bra eller till och med mycket bra, men det finns några saker som måste ändras om man vill ha tillväxt och en bra framtid i Sverige.

MAN MÅSTE VÅGA SÄGA SOM DET ÄR, oavsett vilken intressegrupp man tillhör. Ett exempel är frågan om utbrändhet. (Jag vet att det är allvarligt och inget att ta lätt på). Jag har haft anställda sedan jag var 19 år och idag är vi ungefär 1000 anställda i NewWave. Jag har genom åren haft många på mitt kontor som vill sluta pga att de är utbrända av jobbet... När man lyssnar och tar sig tid, har alla stannat kvar. De har varit utbrända men det har alltid berott på (möjligtvis i kombination med jobbet) familjeproblem, alkohol, dålig ekonomi, närståendes sjukdom, otrohet osv. Varför kan man inte ha en rak och ärlig debatt om detta? Nä, istället läser man att allt fler blir utbrända på jobbet! (Det finns naturligtvis de som blivit det, dessa hade också mått bättre av en riktig debatt, för vem tror på dem idag?). Det finns många mer exempel där en felaktig/förljugen debatt gör att man inte löser det verkliga problemet.

JAG ÄR PRIVILEGERAD och tjänar mycket pengar! Jag SKALL betala mycket skatt! Men jag blir galen bara jag tänker på vissa skatter! Har man förmögenhet och ser kombinationen av förmögenhets- och fastighetsskatt blir det absurt! Om det nu är nödvändigt, höj andra skatter men ta bort förmögenhetsskatten, sänk fastighetsskatten samt avskaffa arvsskatten! Höj, om nödvändigt, skatten på reavinst och olika konsumtionsskatter, så skatt utfaller när man tjänat pengar, inte när man bara har dem och för konsumtionen man väljer!

När man berättar om dessa skatter utomlands så är det faktiskt ofta människor som inte ens tror på det man säger!

ALLA FÖRETAGARE ÄR INTE ÄRLIGA, inte alla politiker heller

eller poliser, eller... osv. När företagare säger att de inte har något förtroende för politiker eller när politiker säger att de inte har något förtroende för näringslivet... Ja, då retar man upp en stor del av respektive läger, som faktiskt är ärliga. Alla yrkesgrupper har sina avarter! Diskutera sakfrågor och individer istället för att generalisera och polarisera.

Det här var några få exempel, vad som enkelt kan förbättras i Sverige, men bara om alla intressegrupper ställer upp, ser sanningen i vitögat och agerar för ett bättre Sverige.

I MIN EGEN SITUATION tycker jag Sverige är fantastiskt, men man slits ändå mellan hopp och förtvivlan. Som entreprenör startar jag ständigt nya bolag, bygger företag osv. En del av mitt arbete är detta fantastiskt roliga byggande, men en annan del är att identifiera och eliminera hot. Jag vill leva i Sverige, men om jag upplever ett reellt hot genom tex. arvs- och förmögenhetsskatter, vad gör jag då?

Enkelt svar: Flyttar!

Men om jag å andra sidan betalar lika hög skatt men i form av reavinstskatt, inkomst av kapital och konsumtionsskatter som i andra länder. Vad gör jag då?

Bor kvar och möjligtvis klagar på högre skatter!

GÅR VI TILLBAKA TILL RAKHET i kommunikation, vi har personal i 17 länder, det enda landet med utbrända är Sverige! Vad är felet?

Ett annat exempel är att jag hörde en gång en debatt mellan två av våra mest kända politiker och trodde inte mina öron. Det utspelades ungefär så här:

- Herr X, var står Ert parti i denna fråga?

- Jo, det skall jag säga dig att parti Y dom säger att...

OK, tack för svaret!

- Nu över till Herr Y i parti Y, vad tycker Ni?

- Jo, det skall jag säga att det är inte alls som Herr X säger, Herr X parti tycker...

EFTER 30 MINUTER HADE JAG TRÖTTNAT, ingen hade sagt vad de tyckte, bara påstått vad motparten tyckte... Jag tänkte i mitt stilla sinne, i vårt företag är det förbjudet att snacka skit om konkurrenter...

Låt oss alla hjälpas åt att bygga det Sverige alla vill ha! Där alla känner sig trygga, även entreprenörer, familjeföretagare m.fl!

"Man måste våga säga som det är, oavsett vilken intressegrupp man tillhör."

TORSTEN JANSSON
VD NewWave Group AB,
Styrelseordförande JC,
entrepreneur of The Year
2003 i Sverige

drömstarten

Äntligen dags att förverkliga byggplanerna man gått och funderat på så länge. En ny grind, trädgårdsmur eller uteplats?

Starta höstens byggprojekt hos oss, vi finns här för att hjälpa dig. Vi har materialet, kunskandet och proffstipsen.

Välkommen!

www.woody.se

Woody
BYGGHANDEL

Tack!

Ett stort tack till alla våra annonsörer och andra
som under kampanjåret bidragit till vår verksamhet
för ett företagsvänligare Sverige!

Hyckleri och herrelösa pengar

I SOMRAS RIKTADE RIKSREVISIONEN svidande kritik mot staten som ägare av Vattenfall. Kritiken var hård, rättvis, inte en dag för tidig och välkommen.

Men låt det nu inte stanna vid detta.

Debatten borde gälla statens och alla kommuners roll som storägare av svenskt näringsliv och hur de hanterar våra alltmer och allt fler herrelösa pengar.

Stora delar av den kritik som riktas mot hur Vattenfall sköts kan riktas mot rader av företag som drivs av stat och kommun. Är det någon del av svenskt näringsliv som borde utsättas för en granskning av en förtroendekommission är det statens och, inte minst kommunernas, egna företag.

De senaste åren har debatten om företagsetik och förtroende rasat i spalterna. Hård och rättvis kritik har riktats mot giriga direktörer och fifflande företagsledningar. Men kritiken har nästan uteslutande kommit att handla om den börsnoterade delen av näringslivet.

Uppenbarligen utan att ha funderat närmare över talesättet om att "den som är utan skuld får kasta första stenen" har regeringen inte bara deltagit i utan aktivt drivit på kritiken mot andras fel och brister.

Göran Persson själv sekunderad av Leif Pagrotsky och Gunnar Lund har det senaste året kunnat leverera den ena moraliska bredsida efter den andra mot storföretagen och det privata näringslivet.

Detta samtidigt som man vet att rader av undersökningar visar att förtroendet bland allmänheten är lägst för politiker, fackliga företrädare och chefer i statliga och kommunala företag. Enligt förtroendekommissionens egen Gallup-mätning är förtroendet högre (!) för storföretagsledare.

Och det smakar förstås fågel att kunna, med sedvanlig politisk grandezza, påstå att det är "näringslivet" som har problem. Så stora problem att vi (politikerna) inte ens kan tala med dom (Svenskt Näringsliv) om frågor som rör landets totala tillväxt och ekonomiska utveckling, om inte dom skaffar sig en annan etik och rensar upp bland sina skurkar och banditer!

HITTILLS HAR OCKSÅ REGERINGEN lyckats väl. Inte ens mutorna i Systembolaget har fått förtroende- och fiffeldebatten att vidgas till att omfatta hela näringslivet - och kanske i synnerhet den del som ägs av oss alla.

Jag är övertygad om att till de faktorer som mer än mycket annat långsiktigt urholkar tilltron till företag, företagsledare och vårt näringsliv står att finna inte minst i den offentliga sektorn. Inte bara därför att den är stor, Sverige har ett av de största offentligt ägda näringslivet i västvärlden.

De flesta människor menar att kraven på etik och politiskt korrekt och försvarbart kan ställas högre på den offentliga sektorns företag än på andra. Det är ju företag som ägs av oss och förvaltas av de politiker som, på vårt uppdrag, skriver regler och lagar. Då måste de också följas - både till bokstaven och andan.

När då stat, landsting och kommun trixar med bokföringen, smiter från skatten, använder mutor och använder företag för något annat än vad ett traditionellt aktieföretag skall ägna sig åt och på ett sätt

FOTOGRAF: LENA PATERSON

som strider mot den officiella retoriken - då raseras förtroendet.

Å ENA SIDAN SÄGER en av aktieföretagslagens paragrafer stadgar att syftet med ett AB skall vara ett bereda aktieägarna vinst. Det har inte hindrat politikerna att bilda rader av bolag andra med helt andra syften. Eller tvinga, eller försöka tvinga vinstdrivande bolag (som Vattenfall) att fatta helt andra än företagsekonomiskt motiverade beslut.

Å andra sidan ägnar det socialdemokratiska partiprogrammet långa avsnitt åt att förklara att vinst är fult och ägardrivna bolag är av ondo. Samtidigt uppmuntrar samma parti i regeringsställning ett inte sällan ohöjlt vinstintresse i Vattenfall, Svenska Spel eller V&S - ett vinstintresse som dessutom står i direkt strid mot de moraliska, miljömässiga eller sociala principer som man säger sig vilja värna om.

Det var detta vinstintresset som vägledde regeringen i sin privatisering av Telia och hur detta marknadsfördes gentemot den allmänhet som nog taget redan ägde bolaget. Jag är rätt säker på att om något annat börsbolag ägnat sig åt likartad massiva och vilseledande marknadsföring och levererat ett sådant "mini-prospekt" som Telia gjorde, hade förkastelsedom från Rosenbad blivit hård och Gunnar Lund hade säkert kunnat föreslå någon lagändring.

Runt om i landet driver landsting och primärkommuner bolag och näringslivsverksamhet som i förskräckande hög grad bryter mot både lagar och de principer politikerna säger sig värna om. Kon-

kurrenslagen sätts ur spel och kommunallagens stadgande om kommunal kompetens och vinstförbud sätter man sig över - allt "för bygdens bästa."

DET FINNS MYCKET KVAR ATT GÖRA för Riksrevisionen. Och för alla andra som borde delta i debatten om hur den våldsamt växande volymen herrelösa pengar hanteras.

För det är till stor del de herrelösa pengarna som skapat förutsättningarna för de senaste årens exploderande skandaler. Det handlar om enorma volymer pengar såväl i offentliga sektorn som i fondsystemet. Pengar som sköts av mellanhänder och ombudsmän utan eget ägaransvar. Tjänstemän som inte tar annan risk än att få ut miljoner i fallskärmsavtal och förtidspension.

Och säg den ombudsman som inte lockas att använda herrelösa pengar för egna syften - goda eller mindre goda. Några använder pengarna för att styra och ställa i samhället (Vattenfall), andra för egen vinning (Skandia). Men de verkliga ägarna, småsparare och skattebetalare, får inte mycket att säga till om.

OLLE ROSSANDER
Ekonomijournalist. Var, till han fick sparken av Erik Åsbrink, huvudsekreterare i Förtroendekommissionen

G Rune Berggren, ordförande i och initiativtagare till Konkurrenskommissionen.

Konkurrenskommissionen

En tioårsjubilerande expertgrupp

I år är det tio år sedan Konkurrenskommissionen startades. Kommissionen är en expertgrupp som granskar och uppmärksammar när myndigheter snedvrider konkurrensen på olika sätt. Det kan till exempel handla om upphandlingar där en leverantör får teckna kontrakt fast det fanns bättre anbud. Det kan även handla om kommuner som går utöver sina egna befogenheter och börjar agera på den privata markanden.

Bland initiativtagarna var G Rune Berggren, tidigare generaldirektör på Riksrevisionsverket, statssekreterare och domare.

– Lagen om offentlig upphandling hade just trätt i kraft och konkurrenstänkandet i Sverige var rudimentärt, säger G Rune Berggren, det hade stora brister. Därför startade vi Konkurrenskommissionen.

Det är ovanligt med oberoende expertgrupper i Sverige, men i till exempel USA är det vanligt med privata utredningsinstitut som deltar i den aktuella samhällsdebatten. Kommissionen består av sex ledamöter och har hög juridisk kompetens.

– Min ambition var att bilda ett professionellt granskningsorgan. Det har vi lyckats med. Vi behandlar våra fall ungefär som en domstol, och två i kommissionen har domarerfarenhet, säger G Rune Berggren.

Inledningsvis var mottagande svalt.

– Från början sågs vi på med misstro från bland annat regeringskansliet. Men idag har vi vunnit erkännande, påpekar han. Kommissionen har varit

remissorgan till regeringen i utredningar som rör konkurrens och offentliga upphandlingar. De myndigheter som arbetar inom vårt fält, Konkurrensverket och Nämnden för offentlig upphandling, visar respekt för kommissionen och dess arbete.

– När OECD granskade konkurrens klimatet i Sverige för något år sedan tog de kontakt med Konkurrenskommissionen för att få vår bild av situationen i Sverige. Det visar att vi idag är en etablerad organisation i frågor som rör konkurrens och offentlig upphandling, säger G Rune Berggren.

”Ingenting har hänt. Därför har vi anmält regeringen till EG-kommissionen”

Under tio års tid har knappt 500 ärenden avgjorts. Finns det något som förvånar G Rune Berggren?

– Det är förvånande att en del kommuner gör vad de kan för att undvika konkurrens. De ser inte fördelarna som konkurrens ger. Det var förklarligt för tio år sedan när upphandlingslagen var ny. Men det är vare sig förklarligt eller försvarligt idag.

Vad är det största problemet i dag?

– Problemet i dag är inte upphandlingslagen, utan att myndigheter inte följer lagen. Lagen behöver dock kompletteras med kraftfulla sanktionsmöjligheter mot de myndigheter som trots att de av domstol dömts att till exempel göra om en upphandling, ändå inte gör det. Idag händer ingenting, trots att det är ett uppenbart domstolstrots.

Finns det verkligen kommuner som trotsar domstol?

– Ja, ett exempel är Torsby kommun. Kommunen skulle bygga ett nytt badhus, men gjorde inte en upphandling i konkurrens. Trots att flera domstolar ålade kommunen att genomföra en ny upphandling i konkurrens så struntade kommunen i det och genomförde badhusbygget på ett lagstridigt sätt. Ett annat exempel är Nyköpings kommun och det så kallade reklamavtalet med Ryanair.

– Vi har påpekat bristen på sanktionsmöjligheter för regeringen, men ingenting har hänt. Därför har vi anmält regeringen till EG-kommissionen, som har beslutat att behandla vår anmälan. Det återstår nu att se vad regeringen svarar.

I Sverige finns det i dag en debatt om det blivit för lätt att överklaga offentliga upphandlingar eftersom antalet domstolsfall ökat dramatiskt efter en lagändring för två år sedan.

– Debatten är helt felaktig. Det är som att säga att eftersom så många personer döms för rattonykthet ska vi begränsa polisens möjligheter att göra alkotester. Problemet är inte att det är möjligt att överklaga, problemet är att många myndigheter gör upphandlingar på ett sätt som strider mot lag.

Hur ser framtiden ut för Konkurrenskommissionen?

– Vi ska fortsätta att arbeta professionellt med att granska och uppmärksamma kommuner och andra myndigheter som bryter mot lag och snedvrider konkurrensen.

Jonas Vikman

Med granskning som uppdrag

Om arbetet på Konkurrenskommissionen

Pär Cronhult är chefsjurist på Konkurrenskommissionen. Han ansvarar för det dagliga arbetet med utredning och beredning av ärenden.

Vad gör ni på Konkurrenskommissionen?

– Varje år gör stat, kommuner och landsting upphandlingar för ungefär 400 miljarder kronor. Det kan röra allt från gem och papperskorgar till äldreomsorg och stridsflygplan. Dessa upphandlingar går inte alltid rätt till. Många gånger beror det på okunskap att inköpare begår misstag, men ibland beror det på bekantskap, inköpare vill favorisera en viss leverantör. Effekten blir att konkurrensen snedvrids. Konkurrenskommissionen är en oberoende expertgrupp som bevakar snedvridning av konkurrensen vid offentliga upphandlingar. Kommissionen granskar även andra typer av konkurrenssnedvridning med offentliga medel, till exempel otillåtna subventioner eller direkta lagöverträdelse.

Hur går kommissionens arbete till?

– På Konkurrenskommissionen kansli tar vi emot och bearbetar anmälningar från privatpersoner eller företag. Vi jobbar även med egeninitierade utredningar. Utredningsarbetet pågår hela tiden och kommissionen sammanträder sex gånger per år.

Vilken typ av ärenden tar ni upp vid kommissionens sammanträden?

– Kommissionen granskar bland annat offentliga upphandlingar där en företagare kommit i kläm som är principiellt viktiga eller av stor betydelse. Rent tekniskt är det ärenden där det går att bedöma vad som hänt genom offentliga handlingar. Kommissionen gör inte sådan bevisvärdering som det ytterst är domstolarnas uppgift att göra.

Är Konkurrenskommissionen statlig?

– Nej, Konkurrenskommissionen är en oberoende grupp av juridiska experter.

Pär Cronhult, chefsjurist Konkurrenskommissionen.

Tveksamma affärer från norr till söder

Under det senaste året har bland annat följande fall behandlats av Konkurrenskommissionen:

LULEÅ KOMMUN hade i en upphandling av skolskjuts klargjort att kommunen inte i förväg ville redovisa hur värderingen av anbuden skulle gå till. Konkurrenskommissionen påpekade att förfrågningsunderlag ska utformas så att leverantörerna alltid kan förutse hur deras anbud kommer att bedömas. Kommunens hemlighållande av grunderna för anbudsvärderingen stred mot gällande rätt samt riskerade att snedvrida konkurrensen. Förfarandet förklarades senare olagligt av länsrätt, som krävde att upphandlingen skulle göras om.

KROKOMS KOMMUN bedrev genom Krokomsbostäder AB korttidsuthyrning av möblerade rum och lägenheter. Bostadsbolaget saknade tillstånd för den aktuella korttidsuthyrningen. Konkurrenskommissionen konstaterade att uthyrningsverksamheten strider mot flera lagbestämmelser, samt riskerar att snedvrida konkurrensen på den lokala marknaden för korttidsuthyrningar. Verksamheten utreds för närvarande av åklagare.

ÖSTERSUNDS KOMMUN hade beslutat att inom sin egen förvaltningsorganisation inrätta ett upphandlingskontor som i konkurrens med privata företag skulle sälja sina tjänster till grannkommuner. Konkurrenskommissionen konstaterade att det över huvud taget inte är någon angelägenhet för Östersund att sälja tjänster till andra kommuner samt att verksamheten således strider mot kommunallagen och riskerar att snedvrida konkurrensen.

BERGS KOMMUN hade tecknat avtal om att köpa el från ett delägt kommunalt kraftbolag för cirka tio miljoner kronor utan upphandling i konkurrens. Enligt gällande rätt finns inte något undantag från skyldigheten att göra upphandling i konkurrens vid köp från hel- eller delägda bolag. Kommissionen menade därför att Bergs kommun hade åsidosatt gällande bestämmelser om offentlig upphandling och att konkurrensen på marknaden därmed hade snedvridits.

Fortsättning nästa sida

Det här är Konkurrenskommissionen

MÅNGA FÖRETAGARE blir styvmoderligt behandlade när myndigheter köper varor eller tjänster. Samtidigt finns det ingenstans att vända sig. Därför sammankallade Den Nya Valfärden Konkurrenskommissionen den 1 januari 1994. Kommissionens syfte är att bevaka och uppmärksamma frågor som rör snedvridning av konkurrens med offentliga medel.

I Konkurrenskommissionen ingår:

G Rune Berggren (ordförande), tidigare generaldirektör Riksrevisionsverket

Patrik Engellau, ordförande Den Nya Valfärden

Erik Nerep, professor i handelsrätt vid Handelshögskolan Stockholm

Inger Ridderstrand-Linderöth, tidigare stadsjurist Stockholms stad

Sigvard Berglöf, tidigare regeringsråd

Lennart Palm, vd Näringslivets Regelnämnd
Föredragande är chefsjurist **Pär Cronhult**.

Kontakta Konkurrenskommissionen

Du kanske vill anmäla ett ärende som behöver utredas, eller du kanske har frågor och vill veta mer om Konkurrenskommissionens arbete. Ta kontakt med chefsjurist Pär Cronhult. Det kostar ingenting och du får vara anonym.

Konkurrenskommissionen

Adress: Box 5625, 114 86 Stockholm

Telefon: 08-545 038 10

Fax: 08-611 35 62

E-post: kko@dnv.se

Hemsida: www.dnv.se

Tveksamma affärer från norr till söder

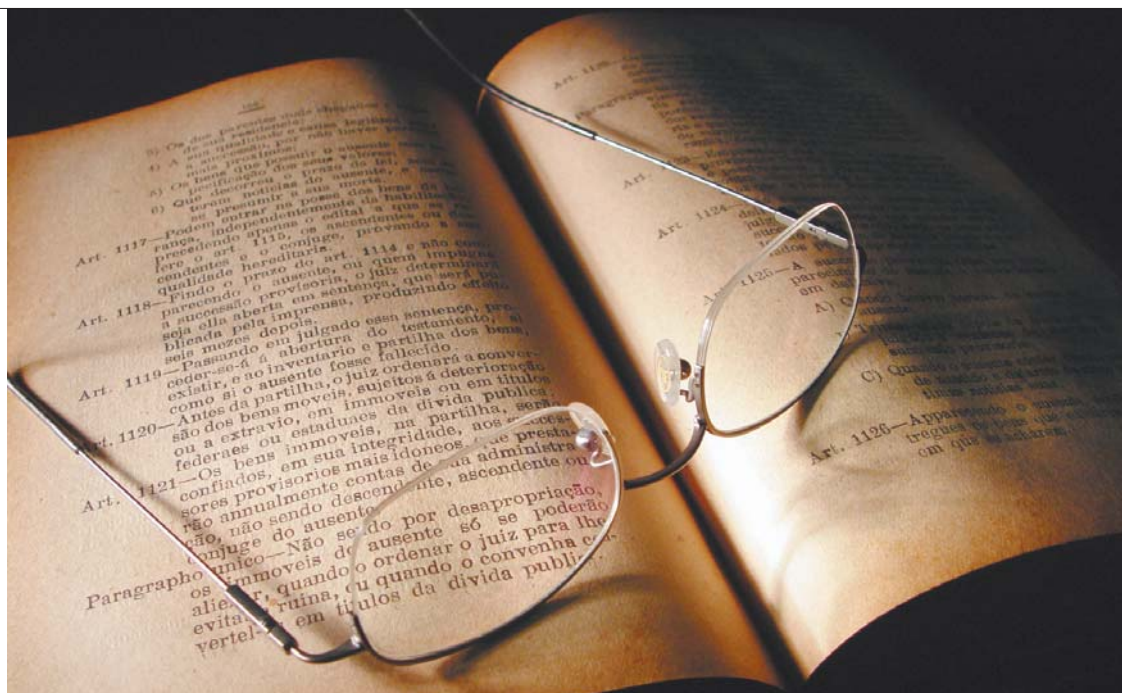
Fortsättning från föregående sida

AVESTA KOMMUN hade i en upphandling av sophämtning blandat samman utvärderingskriterier med kvalifikationskrav och vägt in omständigheter som inte omnämndes i förfrågningsunderlaget. Företaget som vann upphandlingen hade inte uppfyllt de skall-krav som var uppställda i upphandlingen. Konkurrenskommissionen påpekade att kvalifikationsbedömning och anbudsvärdering är två skilda förfaranden som enligt gällande rätt ska genomföras var för sig. En upphandlande enhet får inte i efterhand lägga till eller dra ifrån omständigheter vid värderingen av anbud. Avesta kommuns upphandling strider således på flera punkter mot de krav som kan ställas på en offentlig upphandling menade Konkurrenskommissionen. Därmed hade konkurrensen snedvridits. För närvarande pågår en process i tingsrätt om skadestånd till förfördelade anbudsgivare.

KÖPINGS KOMMUN sålde genom kommunala Köpings KabelTVAB datorer, datatillbehör samt anknäytande tjänster till allmänheten. Konkurrenskommissionen konstaterade att verksamheten stred såväl mot bolagets egen bologsordning som mot kommunallagens förbud mot kommunal affärsverksamhet. Verksamheten snedvrider konkurrensen på den lokala marknaden för datorer och datatillbehör.

SOLLENTUNA KOMMUN sålde genom helägda AB Sollentunahem fastighetsförvaltning till privata fastighetsägare. Detta gjordes i konkurrens på den allmänna marknaden. Konkurrenskommissionen påpekade att det inte är en kommunal angelägenhet att sälja fastighetsförvaltning till privata bostadsrättsföreningar. Kommissionen menade mot denna bakgrund att verksamheten strider mot kommunallagen samt riskerar att snedvrider konkurrensen på marknaden.

Fortsättning nästa sida

Visst kan man få skadestånd vid offentliga upphandlingar

Företag som blir felaktigt behandlade vid offentliga upphandlingar kan få skadestånd. Det handlar om leverantörer som i efterhand upptäcker att det vinnande företaget egentligen inte skulle tagit hem kontraktet. Därför går man till domstol och stämmer den myndighet som gjort fel.

ULF HÖKEBERG, advokat på Advokatfirman Fylgia i Stockholm, är expert på upphandlingsfrågor. Sedan 1996 har han drivit ett trettiotal processer om skadestånd vid offentliga upphandlingar i domstol.

När ska ett företag överväga att stämma en upphandlande myndighet?

– En leverantör ska vara uppmärksam på om en myndighet inte följt sina egna spelregler. Det vill säga: har beslutet om vem som fick kontraktet fattats på andra grunder än de som myndigheten själv uppgivit i förfrågningsunderlaget? Då har fel begåtts och detta kan ha medfört att fel leverantör fått teckna kontrakt.

Hur går man till väga?

– Ett företag bör vända sig till en advokat som är van vid domstolsförhandlingar och som kan reglerna runt offentlig upphandling. En stämningsansökan måste ha kommit in till tingsrätt senast ett år efter upphandlingen avslutades.

Hur stort skadestånd kan man få?

– Om man vinner i domstol kan man få den beräknade vinsten som uppdraget skulle ha givit, det vill säga intäkter minus rörliga kostnader. Det kallas det positiva kontraktintresset. Men då måste man kunna bevisa att man skulle ha vunnit upphandlingen.

Är det svårt att bevisa att man skulle ha vunnit en upphandling?

– I vissa fall ja. I vissa fall kan det vara enklare, till exempel då det bara finns två anbudsgivare. Om det vinnande anbudet bevisligen inte skulle ha kommit ifråga

finns det ju bara ett alternativ kvar.

Är en rättsprocess dyr?

– Ombudets (advokatens) arvode kostar givetvis pengar. Den som förlorar rättegången får betala både sina egna och motpartens advokatkostnader. I de flesta företagsförsäkringar inns ett rättsskyddsmoment på upp till fem prisbasbelopp.

Hur lång tid tar en skadeståndsprocess i domstol?

– Tyvärr kan det ta ganska lång tid. Bara handläggningen i tings-

Ulf Hökeberg.

rätten tar vanligtvis mellan ett och tre år. Domen kan därefter överklagas till hovrätt och därefter till Högsta domstolen. Det krävs med andra talamod. Om målet avslutas med förlikning kan det dock gå snabbare.

När bör man inte gå till domstol?

– Man ska ha klart för sig att många myndigheter hanterar stämningar mycket oprofessionellt. En leverantör kan bli motarbetad i andra sammanhang, vid andra upphandlingar, om man har dragit myndigheten till domstol. Om till exempel en kommun är den enda stora kunden ett företag har bör man tänka till en gång extra innan man stämmer kommunen. Kanske det är bättre att påtala bristen, säga att juridiska experter givit rådet att gå till domstol men att man avstår denna gång. Med en tydlig markering på det sättet kan man hoppas att myndigheten inte gör om samma fel vid kommande upphandlingar.

Jonas Vikman

Vittsjö Gästhem fick miljonskadestånd

Med hjälp av Konkurrenskommissionens utredning

För två år sedan gjorde Hässleholms kommun en upphandling av äldreboende. Vittsjö Gästhem, som funnits i 40 år, förlorade upphandlingen. De boende tvingades att flytta, några av dem leddes handgripligen ut. Konkurrenskommissionen gjorde en utredning av upphandlingen och kom fram till att den genomförts i strid mot lag. Vinnande anbud saknade till exempel tillstånd för att bedriva äldreboende.

Med hjälp av Konkurrenskommissionens utredning stämde Vittsjö Gästhems ägare, Johan och Eva Tingdahl, kommunen. Paret uppskattade stödet från Konkurrenskommissionen och chefsjurist Pär Cronhult under rättsprocessen.

– Vår advokat hade hela tiden kontakt med Pär Cronhult. Det var oerhört värdefullt med en juridisk expert som hade stor kunskap om upphandlingsfrågor, säger Eva Tingdahl.

– Pär Cronhult släpade fram stenen som i tingsrätten hamnade på kommungubbarnas samtliga tår, fyller Johan Tingdahl i.

FÖR DEM SOM BODDE på Vittsjö Gästhem var resultatet av upphandlingen upprivande. Sju pensionärer tvingades mot sin vilja att flytta till andra boenden. Tre av dem dog snart efter flytten. En fjärde bröt lårbenshalsen dagen efter flytten. Tre av pensionärerna totalvägrade att flytta och bor idag faktiskt fortfarande kvar på gästhemmet. Vad som kommer att hända med dem är ännu ovisst.

Målet avslutades den 2 juni 2004 genom förlikningsdom. Paret Tingdahl fick 1,8 miljoner kronor i skadestånd av Hässleholms kommun.

– Vi upplevde att vi fick upprättelse i tingsrätten. Av domen framgår det att upphandlingen orättfärdigt drabbade ett vårdhem som varit felfritt under alla de år som samarbete med Hässleholms kommun skett, konstaterar Johan Tingdahl.

Jonas Vikman

Slamsugningsverket fick 1 300 000 kronor i skadestånd

Borås valde bort det billigaste företaget vid en upphandling av slamsugning. Ett beslut som kostade 1 300 000 kronor i skadestånd till Slamsugningsverket.

NÄR BORÅS KOMMUN upphandlade slamsugning antog kommunen ett anbud som var 1 500 000 kronor dyrare än det billigaste anbudet. Orsaken till att kommunen inte ville anta det billigaste anbudet var att man ogillade leverantören. Kommunen uppgav att leverantören hade ägnat sig åt "svartkörning" och bortsåg från anbudet, trots

att det var det för kommunen mest ekonomiskt fördelaktigaste anbudet. Så får det inte gå till enligt lagen om offentlig upphandling, något som kritiserades av Konkurrenskommissionen.

Det förlorande företaget anmälde kommunen till tingsrätten som utdömde skadestånd. Målet gick vidare till hovrätten som utdömde skadestånd på 1 300 000 plus ränta. Borås kommun hävdade att företaget begått "fel i yrkesutövning" och att det därför uteslöts från upphandlingen. Problemet är att kommunen inte kunnat bevisa detta och att lagen kräver "allvarligt fel" för att en anbudsgivare ska kunna uteslutas.

Tveksamma affärer från norr till söder

Fortsättning från föregående sida

STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING hade vid upphandling av sophämtning beslutat att anta ett anbud som var nästan fyra gånger dyrare än det anbud som, helt i enlighet med ställda krav i upphandlingen, lämnat det lägsta budet. Landstingets förklaring var att pris tillmätts endast tio procents vikt i förhållande till övriga värderingsomständigheter. Kommissionen konstaterade att viktningen inte framgick av förfrågningsunderlaget. Att mot denna bakgrund tillmäta priset så pass lågt värde var inte affärsmässigt menade kommissionen. Förfarandet förklarades senare olagligt av länsrätt, vilken förordnade att upphandlingen skulle göras om.

UDDEVALLA KOMMUN hade beslutat anslå allmänna medel till ett dekorförråd med hela västra Skandinavien som marknad. Kommissionen konstaterade att det över huvud taget inte är en angelägenhet för en kommun att driva ett dekorförråd för filmindustrin. Dekorförrådet skulle även till övervägande del vända sig till kunder utanför kommunens område. Verksamheten strider därmed mot kommunallagen och riskerar att snedvrider konkurrensen. Förfarandet förklarades senare olagligt av länsrätt, som upphävde kommunens beslut.

JÖNKÖPINGS KOMMUN hade utan upphandling i konkurrens beslutat att köpa sopförbränning för mer än tolv miljoner kronor per år från ett kommunalt bolag. Konkurrenskommissionen påpekade att det inte är tillåtet för kommuner att köpa tjänster utan upphandling i konkurrens, inte ens om köpet sker från ett helägt kommunalt företag. Kommissionen bedömde att den aktuella upphandlingen inte hade genomförts enligt gällande lag och att konkurrensen därmed snedvridits.

KUNGSBACKA KOMMUN hade vid upphandling av datoranknutna varor och tjänster uppställt krav på att enbart vissa produktvarumärken skulle komma ifråga. Tillfrågad under hand vidhöll kommunen att enbart angivna produktvarumärken fick komma ifråga. Konkurrenskommissionen

Fortsättning nästa sida

Tveksamma affärer från norr till söder

Fortsättning från föregående sida

påpekade att det som huvudregel vid offentlig upphandling inte får förekomma att vissa produktvarumärken anges. Om detta inte går att undvika ska angivandet ske med tillägg av orden "eller likvärdig". Kommunens krav på att enbart de utpekade varumärkena kunde komma ifråga stred således mot gällande rätt och snedvred konkurrensen. Förfarandet förklarades senare olagligt av länsrätt, vilken förordnade att upphandlingen skulle göras om.

HÄSSLEHOLMS KOMMUN hade vid en upphandling av vård- och omsorgstjänster bland annat antagit anbudsgivare som inte uppfyllt kvalifikationskraven. Kommunen hade även tillfört nya omständigheter vid värderingen av anbudet. En anbudsgivare hade efter anbudstidens utgång även tillåtit att utvidga sitt anbud. Konkurrenskommissionen påpekade att det enligt gällande rätt inte är tillåtet att anta anbudsgivare som inte uppfyller ställda krav. Det är heller inte tillåtet att tillföra nya krav som inte angivits i förfrågningsunderlaget. Anbud får inte ändras efter anbudstidens utgång. Kommissionen menade därför att Hässleholm på flera punkter hade åsidosatt gällande bestämmelser samt att konkurrensen därmed hade snedvridits. Kommunen har senare, genom förlikning i tingsrätt, betalat sammanlagt 2,8 miljoner kronor i skadestånd till två förfördelade leverantörer.

ÄNGELHOLMS KOMMUN hade i en upphandling av kontorsmateriel beslutat förkasta ett anbud på grunder som inte omnämnts i förfrågningsunderlaget. Bland annat uppgavs anbudet inte innefatta tillräckligt sortiment, trots att sådana krav saknades i upphandlingsunderlaget. Konkurrenskommissionen påpekade att det inte är möjligt att i efterhand lägga till omständigheter vid värderingen av anbud, det strider mot gällande lag. Kommissionen konstaterade att konkurrensen därmed kommit att snedvridas. Upphandlingen förklarades senare olaglig av länsrätt, som förordnade att upphandlingen skulle göras om.

Fortsättning nästa sida

FOTOGRAF: LARS DAHLSTRÖM

Nacka och Värmdös sopaffärer kunde kostat fastighetsägarna 20 miljoner kronor

För ett drygt år sedan tecknade Nacka och Värmdö kommun avtal om sopförbränning med AB Fortum Värme. Det fanns två problem med kontrakten: de var dyra och de tecknades inte enligt lagens föreskrifter.

KONKURRENSKOMMISSIONEN kritiserade avtalen och konstaterade att de tecknats i strid mot lagen om offentlig upphandling (LOU). Kommunerna nonchalerade kritiken.

Med kommissionens utredning i ryggen vände sig SITA Sverige AB, en annan leverantör, till domstol för att få klarlagt om kommunerna brutit mot lagen. Kommunerna förklarade sig vara oförstående inför kritiken.

Stefan Saläng, kommunalråd i Nacka (fp) sa bland annat att: "Det är en sjuk sak att SITA kommer med att vi inte följt reglerna. Vi har stor respekt för upphandlingslagen och hade en ingående diskussion innan vi valde att göra en förhandlingsupphandling i stället för en vanlig upphandling..." (Mitt i Nacka 2003-06-23.)

I NACKA VÄRMDÖ POSTEN (2003-06-24) uttryckte en annan kommunal företrädare Leif Lundin, renhållningschef i Värmdö kommun, att: "Enligt de experter vi konsulterade gick det bra att göra en direktupphandling. Man ska

veta att en upphandling tar lång tid och kostar pengar..."

Trots den höga svansföringen förlorade kommunerna i länsrätten, och kammarrätten meddelande inte ens prövningstillstånd. Därefter tvingades Nacka och Värmdö kommun att genomföra upphandling i konkurrens enligt LOU. AB Fortum Värme tog, än en gång, hem kontraktet. Men inför risken att utsättas för konkurrens sänkte företaget priset från 450 kronor till 400 kronor per ton hushållsavfall.

Prissänkningen innebär en årlig besparing för fastighetsägarna i Nacka på 800 000-900 000 kronor och för fastighetsägarna i Värmdö med 450 000-550 000 kronor. Den totala summan för hela avtalsperioderna landar på minst 16 800 000-19 500 000 kronor.

KOMMUNERNAS SOPAFFÄRER visar att kommunala tjänstemän och politiker inte alltid följer demokratiskt stiftade lagar. Sopaffärerna visar även att upphandling i konkurrens ger lägre pris. Utredningar visar att priset blir 10-30 procent lägre med konkurrens. I detta fall blev priset cirka 11 procent lägre. Till glädje för fastighetsägarna i Nacka och Värmdö.

Jonas Vikman

Arbogas gymavtal med Nautilus olagligt

Tvingas göra upphandling efter kritik från expertgrupp

Hösten 2003 beslutade kommunfullmäktige i Arboga att teckna avtal med ett privat företag om tillbyggnad av badhusets gym. Företaget hade tidigare levererat gymmets maskiner. Men kontraktet upphandlades inte i konkurrens. Inga andra företag eller organisationer hade givits möjlighet att lämna konkurrerande anbud.

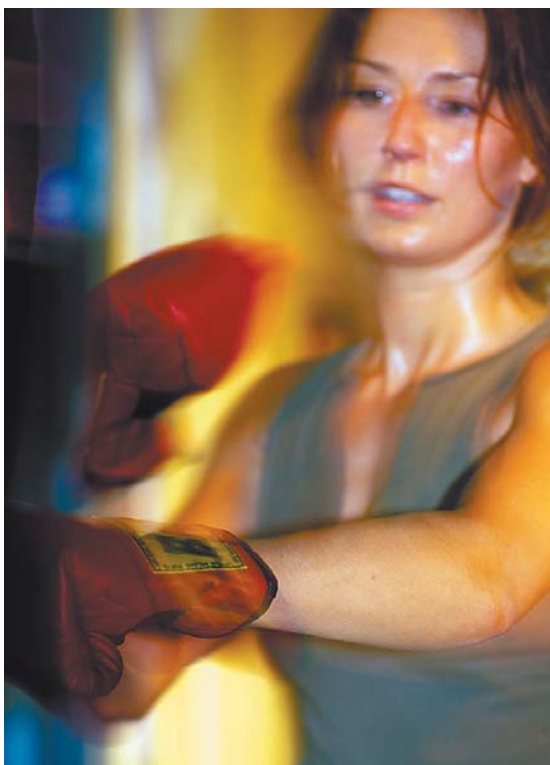
KONKURRENSKOMMISSIONEN gjorde en utredning angående gymavtalet. Slutsatsen var att kontraktet skulle tecknas i strid mot lagen om offentlig upphandling. Kommunen var från början avvisande till kommissionens kritik. Media bjöds in för att bevittna undertecknandet av kontraktet.

Då vände sig två arbogabor, med stöd av kommissionens utredning och av chefsjurist Pär Cronhult, till länsrätten för att pröva gymavtalets laglighet. Länsrättens dom meddelades i mars. Arboga kommun förlorade och tvingades därmed att göra en upphandling i konkurrens enligt lagens regler.

Efter länsrättens dom har kommunalrådet i Arboga, P-O Nilsson (S), offentligen erkänt att de från början var tveksamma till avtalet, "kommunen var från början medveten om att ärendet rörde sig i en svårbedömd gråzon" (Nerikes Allehanda 19 mars).

Pär Cronhult tycker att kommunens agerande är betänkligt.

– Om kommunen från början var tveksam till att avtalet var olagligt, varför genomfördes ändå affären? Det hade varit bättre om de lyssnat till Konkurrenskommissionens

FOTOGRAF: CHAD EHLERS

kritik. Nu krävdes det fällande dom i länsrätten då Arboga kommun tvingades följa lag och låta fler företag konkurrera om kontraktet.

Tveksamma affärer från norr till söder

Fortsättning från föregående sida

BROMÖLLA KOMMUN hade, under återopande av sysselsättnings-skäl, genom sitt kommunala fastighetsbolag köpt en industrifastighet från ett företag för att omedelbart hyra ut den till ett annat företag. Konkurrenskommissionen påpekade att det enligt rättspraxis över huvud taget inte är en angelägenhet för kommuner att hålla det privata näringslivet med den aktuella typen av industrilokaler. Industristöd av sysselsättningshän-syn är vidare en statlig angelägenhet och inte något som kommuner ska ägna sig åt. Kommissionen menade därför att den aktuella affären strider mot kommunallagens förbud mot stöd till enskild närings-sidkare.

TOMELILLA KOMMUN upphandlade fastighetsservice (bland annat gräsklippning). Kommunen valde bort en anbudsgivare bland annat med hänsyn till att negativa omdömen hade lämnats från konkurrerande företag. Samtidigt bortsåg kommunen från referenser som anbudsgivaren själv hade ingivit. Konkurrenskommissionen påpekade att "referenser" rimligen måste vara omdömen från dem som anbudsgivaren själv refererat till. Värdeomdömen som kommunen hade infordrat på eget initiativ kan knappast anses utgöra "referenser". Omdömen från konkurrerande företag bör över huvud taget inte förekomma som beslutsunderlag. Enligt expertgruppen snedvrider Tomelilla kommuns förfarande konkurrensen.

Hässleholm gjorde helt om i presentaffärer

Gör upphandling efter kritik från Konkurrenskommissionen

Hässleholms kommun har brutit mot lagen om offentlig upphandling. Mellan januari 2003 och januari 2004 köpte kommunen presentartiklar för över 1,6 miljoner kronor. Köpen genomfördes utan upphandling i konkurrens, något som är olagligt.

KONKURRENSKOMMISSIONEN har utrett Hässleholms kommuns presentaffärer. Den juridiska termen för kommunens köp av presentartiklar är "otillåten direktupphandling".

Från början var kommunen kallsinnig inför kommissionens kritik. I ett svar till kommissionen pekar kommunen på att kostnaden för varje enskilt köp har understigit två prisbasbelopp (78 000 kronor år 2004), vilket är kommunens egen gräns för direktupphandlingar.

Men en kommun får inte kringgå upphandlingslagen genom att stycka upp köp i smådelar.

Under 2003 köpte kommun till exempel presentartiklar för 1 060 000 kronor. Bara under januari 2004 betalade kommunen fakturor till ett värde av 621 000 kronor.

MED STÖD AV Konkurrenskommissionens utredning vände sig en konkurrerande leverantör till länsrätten för att pröva om kommunens agerande var lagligt. Då backade kommunen och lovade att göra upphandling i konkurrens av presentartiklar, där alla leverantörer av presentartiklar får möjlighet att lämna anbud.

Kommunalrådet Bengt Andersson medgav i lokalpressen att "det var trycket från Konkurrenskommissionen [...] som fick kommunledningen att ändra sig" (Norra Skåne 2004-04-06).

Pär Cronhult, chefsjurist på Konkurrenskommissionen är nöjd.

– Men det är skrämmande att man ska behöva vända sig till en domstol för att få en

ACT AB	 Adlersons AB FÖNSTERPUTS och RENGÖRING Tel. 08-18 99 33 • Fax 08-19 91 27 • Ordermottagning kl. 8.00-16.00 Vretensborgsvägen 20 • Box 32012 • 126 11 Stockholm Bankgiro 746-4340 • Postgiro 60 41 81-8 Org.nr 556230-6919		Aggeruds Svets & Montage	 AKLA First Aid System	ALBIHNS
 SKOGSTEKNISKA				Andreas Stihl Norden AB	Arboga Snickeri & Sadelmakeri AB
Artek Företagskonsult AB		<i>Ab Autiz Transport & Allservice</i> Tel: 08-550 877 87			
 Bila Container Service AB	 BJÖRKÖ INDUSTRIPRODUKTER AB	 Bohus BioTech			BOTNIA PRODUCTION AB
 BOK & TRYCK ...mycket mer än bara tryck! Bollnäs • Tel 0278-105 47		Br. Hofmanns Karosseri	Brisab Industri AB	Bröderna Einald Hönöfisk AB	<i>Bröderna Olsson</i> SNICKERI & TRÄFÖRÄDLING AB
		BSI Marine Sweden AB	Bulkteknik AB	Bygg & Lack AB	Bygg- och Energiteknik
Bäckman Service AB		 CARPENTER			 HEIDELBERGCEMENT Group
Chark Food AB	 Vårt jobb - er trivsel			DATEK Industrielektronik AB	De La Rue Cash Systems AB
DELL Computer AB		DET (Sweden) AB		 EKAMANT FLEXIBLA SLIPVERKTYG MED SKÄRPA	
Depåservice AB	DIAC Industrilackering AB			EDINS 08-36 96 00 Elektronik Mekanik AB Bastborregatan 7 721 34 Västerås Tel 021-13 45 80 Biltel 070-535 67 90 Fax 021-13 45 51	 EKDAHLS
ELPLAN-GM Kalkyl-Planering	Entreprenad Håltagning AB			Elektrotjänst i Tyresö	
Expoma Reklam AB	<i>Fix Cleaning Service</i>	Betald annonsplats	 femtionian reklam & marknadsföring ab 033-238010	FordonsData Nordic AB	
 Fresenius Medical Care	<i>Gallsätters</i> AKERIE	 GNOSJOREGIONEN.SE	 GW ISOLERING AB	 GVC GENERAL VIBRATING CONVEYOR AB	Gylle Mekaniska AB
Gävleborgs Sjösanering AB	Hagbergs Montage AB	Hajomfönster AB	 Heab Byggställningar AB	 House of PRINCE	
Hedemora Grafiska	Hedemora Vägentreprenad AB	Home Entertainment AB			

FOTOGRAFER: JONAS STENZELIUS OCH JESPER ERIKSSON

Företagarrådslaget – fyra politiker på turné

Företagare talar, politiker lyssnar

Somliga tror att riksdagsledamöter bara sitter i riksdagshuset och trycker på omröstningsknapparna. Den bilden stämmer inte. I varje fall stämmer den inte in på alla. Företagarrådslaget är ett nytt samarbete mellan fyra riksdagsledamöter och Den Nya Valfärden. De fyra åker land och rike runt för att lyssna till företagare. Syftet är att skapa en ny politik för företagande och tillväxt. Innan valet 2006 ska de ha besökt alla regioner och län Sverige.

I SLUTET AV APRIL var det dags för Arboga att få besök. Ett femtiotal företagare kom till Stadskällaren för att träffa Peter Danielsson (m), Anna Grönlund Krantz (fp), Åsa Torstensson (c) och Maria Larsson (kd). Patrik Engellau, ordförande i Stiftelsen Den Nya Valfärden, var kvällens moderator.

Patrik Engellau inledde med att peka på att 25 procent av befolkningen i arbetsför ålder inte har arbete i dag. Företagarna gör med andra ord inte sitt jobb, för få människor får anställning. Även politikerna gav korta inledningar. Peter Danielsson beskrev möten han har på landets olika skolor. Där brukar han fråga "Var kommer pengarna ifrån?" Efter ett tag brukade de flesta inse att pengarna kommer från företagen. Anna Grönlund beskrev sin uppväxt i en företagarfamilj i Kiruna. Företagarna var inte hjältar, det hade varit finare om föräldrarna jobbat i gruvan. Åsa Torstensson påpekade att ordet företagare omnämns en gång i regeringens stora vårproposition, i samband med att det ska bli svårare att få F-skattsedel. Maria Larsson, från Gnosjö, beskrev hur hon sedan hon kom in i riksdagen haft ett nätverk av fö-

retagare för att ha god kontakt med verkligheten.

DÄREFTER VAR ORDET FRITT. Företagarna talade, debatterade och klagade. En del väldigt och vant, andra lite trevande. Inläggen rörde många olika frågor: sänk dieselskatten både för miljön och för företagande, pappersarbetet, kontrollorganen, skolans roll för nästa generations företagare, miljöbalken gör stor skada och om att det inte lönar sig att ta risker som företagare. Vissa inlägg rörde konkreta sakfrågor, som krav på halverad arbetsgivaravgift och att kemikalieinspektionens avgiftssystem är orimligt och att jordbrukare tvingas betala djursorgsavgift till kommunerna varje år, men de får inte besök varje år.

POLITIKERNA LYSSNAR OCH ANTECKNAR. De förstod dem som var upprörda.

– Jag tror på upprorets makt! sa Maria Larsson efteråt. Företagare är jätteviktiga som opinionsbildare för ett bättre näringslivsklimat. De kan säga sanningar utifrån sina färskaste erfarenheter.

Patrik Engellau, är inte Den Nya Valfärden partipolitiskt oberoende?

– Jo, Den Nya Valfärden är partipolitiskt oberoende. Men det avhåller oss inte från att samarbeta med politiska partier i enstaka projekt. Och när fyra riksdagspartier kommer och vill ha hjälp med att möta företagare för att formulera en ny politik för företagare, då kan vi inte säga nej!

"Företagare är jätteviktiga som opinionsbildare för ett bättre näringslivsklimat."

Jonas Vikman

 HJR PROJEKT EL AB Adress: Box 515, Mörby Centrum 182 15 Danderyd Telefon: 08-753 60 30 Telefax: 08-753 35 08	Vi utför utredningar, kontroller och projektering för sjukhus, kontor, skolor, hotell och bostäder m.m.	 HÅLMETODER AB HÅLTÄGNING & RIVNING • 08-87 81 32	Hällefors Sotningsdistrikt AB		
		 HÖRE INDUSTRI AB Plåtkonstruktion - Smideskonstruktion - Maskinska arbeten - Reparatör	Hörningsholms Godsförvaltning		
Ilpea AB		 ICA KVANTUM LANDVETTER	 ICA Supermarket HJO	Industrigalv AB	 Innovate it
		IT-Konsult AB Lars-Göran Dahlén	ITW-Constr. Prod.	Betald annonsplats	 J&F ÅKERI & MASKIN
 Jemthälsan		JIWE Varmförzinkning	 JOFA	Johanssons Plåt AB	Kamarina Restaurang
		Kameradoktorn	 KARFAX AB VENTILATIONSPRODUKTER	 Karlsson Åkeri	Kents Bilplåt AB
Komatsu Forest AB		Krossekonomi AB		 KOCKUMS Maskin AB Box 2005, S-372 02 KALLINGE	AB KONGAHÄLLA BILCITY
				Krageholm Drift AB	 Kransens Gummi Box 17 - 610 70 VAGNHÄRAD
 KYL partner	L P-Bilar i Halland AB	 LampGustaf	 LARSSONS MOTOR AB DIESEL & EL	Leffes Lack	Lerum Pac Maskin AB
 LH VENT TEKNIK Aröds Industriväg 3 422 43 Hisingns Backa Tel 031-51 94 50	 Liselotte Löf AB MILJÖENTREPRENÖREN	Liwell Kemi AB	 MARINE LÉVE LÉFANT	Lövstabagarn AB	MacGREGOR
Mervas Reklam & Alltjänst	MOAB Michael Oldin AB	Mofab AB	 Montage Consult Produktion ab	MEAB Motorelektriska i Näsåker AB	 NATURENERGI
Nilssons Måleri AB	Noj Serviceverkstad AB	Norrborns Industri AB	 NOÅS NORDMUDDRING AB	Noco-Stolar AB	
NS Norisol Sverige AB	ON,LINE	Otoplastik i Norr AB	Pads Skandinavia AB		
 Pain Delice DET GODA BRÖDET!	 PAUS service i borlänge ab	 PERSSONS el	 PIMA SERVICEFÖRETAGET PIMA AB Lännekvägen 2, 152 42 Södertälje	Plåt-Teknik i Malmö AB	Ponord Fastighets AB
Processpumpar AB	Pronova AB	Pyramiden Arkitekter i Göteborg AB	Readsoft AB	 Rexroth Mecman	Rörtjänst i Malmö AB
S M Johannesson AB	Sals AB	SBK:s Åkeri AB	SCANDINFO MARKETING RESEARCH	 Scandiafelt a Madison Filter Company	Scandinavian Limousine

Näringslivet återigen gisslan

DET VAR EN GÅNG ETT NÄRINGSLIV. Näringslivet var som de flesta andra näringsliv, omtyckt av somliga och mindre älskat av andra. De som lyckades bra i näringslivet tyckte ofta bättre om det, de som lyckades sämre gillade det sämre. Så framlevde näringslivet sina dagar tills något inträffade. Det var 1968.

Plötsligt talade unga arga människor med hög röst och sade: Näringslivet bör ta sig i akt. Näringslivet har felat men inte bara det, näringslivet är fel. Det förstör för människor och måste ersättas. Därför ska näringslivet tala tyst och vara tacksamt. För annars tar vi bort det en dag.

MÅNGA I NÄRINGSLIVET BLEV FÖRVÅNAD. Och när det märkte att få sade emot de arga unga människorna blev det ännu mer förvånat. Vänner och anhängare till näringslivet tystnade och vände bort blicken och på den vägen blev det. Näringslivet hängde med huvudet och höll tand för tunga men jobbade på. Och runt omkring följde värre glåpord och kallare vindar. Och vänner fortsatte titta bort och de arga blev allt fler. Och argare.

Så bestämde sig några för att det fick vara nog. De hade namn som Sture Eskilsson, Janerik Larsson och Hans Zetterberg. De samlade människor, pengar och idéer och satte emot. Näringslivet behövs, det är rätt att tjäna pengar och det är bra för alla. Gamla sanningar uttalades igen och med gemensamma krafter lyckades näringslivet upphäva sin röst och göra kalla vindar varmare.

SÅ VAR DET OCH INOM NÄRINGSLIVET var det inte frid och fröjd, det är sällan det i näringsliv, men vänner vände sitt ansikte mot det och det var bättre igen. Säkert därför att många arga unga blivit äldre. Men också, och det visste näringslivet och glömde i sitt hjärta, därför att det tagit mod till sig och sagt ifrån. Och de modigas namn fördes från mun till mun och blev viktiga för andra unga som växte upp och skaffade företag. Ja, och för andra unga, och en del äldre, också.

De personer som ägnat tid och pengar åt att forma argument, föra ner dem på papper och fram dem i ljuset lämnade över till andra, yngre, och började ägna sig åt an-

nat. Och näringslivet levde med den angenäma känsla som infinner sig hos den som förrättat sitt värv.

TIDEN GICK, näringslivet gick nya tider till mötes och så började, helt utan att näringslivet och dess vänner lade märke till det, saker göra sig gällande. Ord yttrades, känslor förändrades och plötsligt en dag stod unga kvinnor upp och talade och sade att näringslivet borde ta sig i akt. Näringslivet hade felat men inte bara det, näringslivet var fel. Det förstörde för kvinnorna och måste ersättas. Därför skulle näringslivet tala tyst och vara tacksamt. För en dag skulle de arga unga kvinnorna ta bort näringslivets rätt att styra sig själv. En dag skulle lagen ge de arga unga kvinnorna rätt och lagen skulle sätta sig över näringslivets rätt att tillsätta sina styrelser. Som näringslivet trodde att de hade rätt att göra.

Näringslivet blev, som alla förstår, inte förvånat. Näringslivet mindes på ett diffust sätt att det varit med om något liknande förut men kunde inte riktigt sätta fingret på hur. Så näringslivet hängde med huvudet och höll tand för tunga och jobbade på. Och runt omkring följde värre glåpord och kallare vindar. Och vänner tittade bort och de arga blev allt fler. Och argare. Och till slut blev en minister så arg att hon talade och sade: Om fem år blir det lag om att ni inte längre får tillsätta era styrelser.

OCH NÄRINGSLIVET TITTADE OCKSÅ BORT, sedan ner på sina fingrar men de där inne undvek nogsamt att titta varandra i ögonen. För hade de gjort så hade de upptäckt sanningen. Och den sanningen, som inte uttalades, var att näringslivet hade glömt bort vad det visste. Nämligen att den som inte håller ögonen öppna inte ser och att den som inte förvaltar sitt pund blir fattig. Borta var de mödosamt framtagna argumenten och de väl argumenterande människorna och därför befann sig näringslivet än en gång tagen som gisslan men nu hette angriparen inte 1968 utan feministerna. Elitfeministerna.

”Näringslivet levde med den angenäma känsla som infinner sig hos den som förrättat sitt värv.”

SUSANNA HAKELIUS
POPOVA
Programledare TV8, författare, bl a till boken Elitfeministerna, Bonnier Fakta, 2004

	Sjöholms Bröd AB			Spalding Motor AB	
Skaraborgsresor AB					
	Solna Scen & Möbeluthyrning HB	Solveigs Tryckeri	Sop & Maskinservice i Skåne AB		<i>Sten Olofssons Åkeri AB</i>
	Söderala El & Maskinteknik AB	Betald annonsplats		TB Industriservice AB	
Teldako AB	Texotan AB	Tigerholm Innovation AB	Tjörns Omnibusstrafik		
TNS AB	Tobin AB		Tornum AB		
		Tre Bruk AB	Trevlig Allköp AB	Unozon Plåt & Mekaniska AB	
			Tentex AB		
	Dator säkerhet -ergonomi www.unisafe.se		W. Ruberg AB		
Wesslen & Kreuger AB	Westlings Industri AB		Widerström Schakt AB	AB C.O. WINBERG & CO BÅTVÄR DJURÖ	WENTZEL i Göteborg AB
Woody Huddinge AB		WR Controls AB			
AB Volvo Penta				Ziwa Mekaniska Tillverkning	Zwedberg & Partners AB
Åbergs Plåt AB		Årsta Frukttjänst AB	ÅTAB		
	Ödeshögs Nya Möbelkompani AB	Östlunds Åkeri AB	Texla Industri AB		

Tack till alla er företagare som tar ansvar för det framtida företagarklimatet i Sverige!

”Roligt när det hettar till”

Företagare och politiker i heta diskussioner på Företagarparlamentet

Det är en tidig kväll i slutet av mars. Jag befinner mig i riksdagens lokaler vid Mynttorget i centrala Stockholm. Det är dags för Företagarparlamentet, ett initiativ av Stiftelsen Den Nya Valfärden. Syftet är att skapa mötesplatser mellan företagare och riksdagspolitiker. Mötena brukar präglas av en fri och spontan debatt, inte utan hetta. Ämne är olika för varje gång och berör alltid någon aktuell fråga ur ett företagarperspektiv.

DEN HÄR KVÄLLEN är det ett fyrtyotal deltagare som kommit. Ett gemytligt sorl fyller salen i väntan på att parlamentet ska börja. Kvällens rubrik är ”Vem är näringslivet?” Värddar är riksdagsledamot Maria Larsson (kd) och Den Nya Valfärdens Patrik Engellau, som också fungerar som kvällens moderator.

Inledningstalare är journalisten Anders Isaksson och Skattebetalarnas vd Robert Gidehag. Anders Isaksson belyser problemet med skadliga skatter. På 1600-talet inrättade Axel Oxenstierna en särskild skatt på boskap, vilket fick till följd att bönderna gömde boskapen i skogen. Därmed försvann skatteunderlaget och skatten fick så småningom avskaffas. Idag driver förmögenhetsskatten enligt samma princip företag och kapital utomlands.

ROBERT GIDEHAG talar under rubriken ”Klimatet för skattesänkningar i Sverige”. Han betonar att diskussionerna om de höga direktörsersättningarna inte är relevanta i skattesänkingsdebatten, vilket gjorts gällande från visst politiskt håll. Ett fåtal skräckexempel får inte tillåtas över-

skugga det faktum att tillväxt och företagande är beroende av en rimlig skattenivå.

Sedan tar diskussionen vid, alla som vill får yttra sig. Som brukligt är på Företagarparlamentet blir det en livlig diskussion mellan företagare och riksdagsledamöter. Debatten handlar om direktörsersättningar, förutsättningar för sänkta skatter och vilka som egentligen avses med näringslivet. En hel del inlägg berörde den regeldjungle som många anser omger företagare och det faktum att det finns en hel bransch som försörjer sig på denna djungel. För dessa är naturligtvis det nuvarande företagarklimatet bra.

DE INTENSIVASTE meningsutbytena berörde mötets centrala frågeställning: är det storföretagen eller småföretagarna som är näringslivet? När Svenskt Näringsliv hade tillväxt samtal med regeringen, vem företrädde organisationen då? Ska de regler som berör företagande främst gynna mindre familjeföretag eller stora tillväxtindustrier? Småföretagarna fick mest sympatier under diskussionen. Att de närvarande trivdes var uppenbart. Eller som en av deltagarna formulerade det efteråt:

–Det är roligt när det hettar till.

TVÅ TIMMAR GÅR FORT. Snart är det dags att avsluta. Nästa Företagarparlament ska behandla frågan om varför så få företagare är engagerade i politiken. Deltagarna beger sig ut i Stockholmsnatten. Men även om mötet är avslutat så fortsätter diskussionen i trapphuset och ute på Mynttorget.

Jonas Vikman

Värsta krånglet

Värsta krånglet

– ny rapport från Företagarombudsmannen

Det talas om tillväxt. Vänster- som högerpolitiker vill att det ska växa i näringslivet så det knakar. Men enligt en ny rapport Värsta krånglet från Företagarombudsmannen beror det mesta krånglet inte på misstag eller på doligt genomtänkta regler.

DET SKA VARA ENKELT att driva företag. Det låter givetvis bra. Men enligt en ny rapport beror det mesta krånglet inte på misstag eller på dåligt genomtänkta regler.

Tvärtom beror krånglet på medvetna politiska val. Så frågan är: menar politiker verkligen allvar när de säger att de vill minska krånglet? Rapporten är skriven av Tommy Adamsson, Monica Werenfels Röttorp och Patrik Engellau.

Några pressröster om boken

”Stiftelsen Den Nya Valfärden har undersökt krånglet och drar ett par intressanta slutsatser i skriften Värsta krånglet.

(Ledare i Alingsås Tidning
den 30 april, 2004)

I Värsta krånglet intervjuas 300 småföretagare om det krångel som drabbar företagare. Rapportens slutsats är att det inte blir några lättköpta segrar i kampen mot krånglet. Vad som behövs är politiker som brinner lika mycket för företagsamheten som för jämställdheten och integrationen.

– Dagens debatt om företagarkrångel är inte riktig genomtänkt. Politiska mål som rör jämställdhet, miljö, skatter, ohälsan och annat ger företagare en krånglig vardag. Blanketter ska fyllas i, statistik ska lämnas in, planer ska upprättas. Krånglet för företagare är helt enkelt avigsidan av politiska ambitioner på andra områden, säger Tommy Adamsson.

”Efter att ha läst Värsta krånglet är det svårt att dela Bosse Ringholms uppfattning att Sverige har ett av världens bästa företagarklimat.”

(Ledare i Smålandsposten
den 24 april, 2004)

Beställ rapporten

Beställ skriften Värsta krånglet (28 sidor) kostnadsfritt från Stiftelsen Den Nya Valfärden på telefon 08-545 038 10 eller via e-post: bestall@dnv.se.

Du kan också ladda ner den som pdf-fil från internet: www.dnv.se

”För 150 år sedan var Sverige fattigare än Kongo och medellivslängden hälften så lång som i dagens u-länder. Om bevakarna haft initiativet för 150 år sedan hade de sagt att företagen skulle tyglas, att de inte skulle låta profitjakten hetsa dem till ständiga effektiviseringar. Men gudskelov fick de som i dag bespottas som socialt oansvariga initiativet och de gjorde ett hungrande u-land till ett av världens rikaste länder på hundra år.”

Debattören Johan Norberg,
2004

”På det sena 1990-talet kom investeringsrådgivning mer att handla om att försöka förutspå massmarknadens irrationella beteende än att försöka förutspå den fundamentala utvecklingen i en bransch.”

Finansanalytikern Dan Reingold

”Människor har för sig att allt i affärer är så säkert och upplinjerat. Men det är det sannest inte. Det mesta är ett äventyr.”

Finansmannen
Marcus Wallenberg jr.

”Det är just handeln, som har att med hjälp av de nutida kommunikationerna slå de ekonomiska bryggorna mellan de växande behoven och medlen att täcka dem, samt mellan produktionslivets olika element. Det är i själva verket handeln, som på grund härav kommer att fungera som det ekonomiska livets drivande kraft. Endast det, som handeln förmår föra in i konsumenternas hushåll eller på annat sätt låta komma till en för människorna nyttig användning, kan bli föremål för en ekonomisk tillverkning. Handeln måste vara den mest dynamiska, den mest kraftladdade, den mest vakna och på konsumtionens skiftningar skarpast aktgivande huvudgrenen av ekonomisk verksamhet.”

Kooperatören och politikern
Anders Örne, 1937

”Bättre klimat för företagare”

Monica Werenfels Röttorp har suttit i Företagarombudsmannens styrelse sedan starten 2000. Hon arbetade i många år inom före detta SAF med konkurrensfrågor och företagens relationer med den offentliga sektorn. Nu driver hon ett eget konsultföretag, som bland annat arbetar med ett SIDA-finansierat demokratiutvecklingsprojekt i forna öststater.

MONICA MENAR ATT FÖRETAGAROMBUDSMANNEN fyller en viktig funktion i arbetet med att förbättra företagarklimatet:

– Att arbetar för ett utvecklat företagande är inte för företagarnas egen skull, utan för hela Sveriges. Företagsamheten är själva fundamentet för hela vårt samhälle och därför kan inte företagarnas perspektiv förbises.

– Politikerna är överens om att Sverige behöver fler företag och företag som kan växa. Vi behöver ha ett företagarklimat i världsklass. Men när politiker ska fatta beslut som berör företagande är det nästan alltid andra intressen som får styra. Företagarkränglet är ett resultat av politiska ambitioner kring till exempel miljön, arbetsmarknaden och jämställdheten. Politiker får inte tro att företagen är till för att förverkliga en massa politiska visioner och drömmar.

Vad har Företagarombudsmannen kunnat uträtta?

– Under det senaste året har till exempel Företagarombudsmannen behandlat flera fall där företagare har protesterat över orättvisa och godtyckligt påförda miljöstraffavgifter och ett obegripligt regelverk. Fallen har uppmärksammats i media i samband med att vi publicerat dem. Vi har också skrivit till den särskilda miljöbalkskommitté som genomfört en övergripande revidering av miljöbalken.

– Flera av de förändringar vi har föreslagit till kommittén har faktiskt genomförts. Bland annat har straffavgifterna för försenade blanketter och andra mindre förseelser sänkts avsevärt.

– Dessutom ska inte miljöstraffavgift automatiskt leda till åtal, vilket tidigare varit fallet, med dubbelstraffning som följd.

Förändringarna i miljöbalken har gjort lagen mer fokuserad på miljöbrott istället för paragraftrassel. Eller som

en företagare som fått både straffavgift och dagsböter för en försenad blankett uttryckte sig: ”Ett miljöbrott är för mig när man på något sätt orsakar skada i naturen. I mitt fall består miljöbrottet av att ett A4-papper saknats i en tjänstemans pärm i 40 dagar.”

– I offentlig sektor finns av naturliga skäl få personer med erfarenhet av företagande. Dessvärre är det likadant bland politiker. Det leder till att politiker fattar beslut där de inte ser eller förstår effekterna för företagarna. Därför måste det ju finnas någon som påpekar när beslut har blivit fel. Det är det Företagarombudsmannen försöker göra. Och det är enklare att göra detta genom att illustrera med konkreta fall från verkligheten istället för att föra en teoretisk diskussion, säger Monica avslutningsvis.

Tor Ekwurtzel

”Men när politiker ska fatta beslut som berör företagande är det nästan alltid andra intressen som får styra.”

Camille Forslund saknas på bilden.

Kontakta Företagarombudsmannen

Du KANSKE VILL ANMÄLA ett fall som behöver utredas. Eller du kanske bara har frågor och vill veta mer om hur Företagarombudsmannen arbetar.

Ta kontakt med Tor Ekwurtzel som är ansvarig utredare.

Det kostar ingenting och du kan vara anonym.

Företagarombudsmannen

Box 5625, 114 86 Stockholm

Telefon: 08-545 038 10

Fax: 08-611 35 62

E-post: foretagarombudsmannen@dnv.se

Internet: www.dnv.se

I Företagarombudsmannen ingår:

Tommy Adamsson (ordförande), tidigare vd för Polarn och Pyret

Patrik Engellau, ordförande Stiftelsen Den Nya Valfärden

Camille Forslund, personalchef Keyline Ståd & Konsult AB och ledamot i Svenskt Näringslivs SME-kommitté

Lars I W Jansson, vd och delägare i Wasa Express samt ledamot i Svenskt Näringslivs SME-kommitté

Nils-Eric Sandberg, redaktör

Edward Waller, auktoriserad revisor, tidigare vd Ernst & Young.

Monica Werenfels Röttorp, konsult.

Sen blankett gav 5 000 kronor i böter

Först tog Oxelösunds kommun inte emot Caroline Karlsbergs och Pernilla Erikssons miljöanmälan när de startade sin frisersalong. När de några veckor senare gjorde ett nytt försök att göra en anmälan hävdade plötsligt kommunen att det var för sent och gav dem 5 000 kronor i böter.

I BÖRJAN AV 2003 startade Caroline Karlsberg och Pernilla Eriksson frisersalongen Salong Miracel i Oxelösund. I januari tecknade de hyreskontrakt för en lokal och öppningsdatum bestämdes till den 22 april. Vid kontraktstecknandet kontaktade de en miljöinspektör på kommunen för en så kallad miljöanmälan. Men miljöinspektören tog inte emot deras miljöanmälan. Han hänvisade till att företaget ännu inte fått något organisationsnummer.

En vecka före salongens öppningsdag gjorde miljöinspektören efter förfrågan av företagarna ett besök i Salong Miracels lokaler för en skriftlig anmälan om verksamheten. På förfrågan från miljöinspektören uppgav då salongsinnehavarna att två provklippningar utförts för intrimning av utrustningen före öppningsdagen. Miljöinspektören ansåg att verksamheten därmed påbörjats utan att någon anmälan gjorts och påförde en miljöstraffavgift på 5 000 kronor.

CAROLINE KARLSBERG och Pernilla Eriksson ansåg sig orättvist behandlade och fallet behandlades av Företagarombudsmannen. Lagstiftningen medger att miljöstraffavgift ej ska tas ut om det är uppenbart oskäligt. Företagarombudsmannens uppfattning är att Salong Miracel är ett sådant uppenbart oskäligt fall eftersom miljö inte på något sätt påverkats negativt eller varit hotad. Miljölagstiftningen ska vara ändamålsenlig och fokusera på konkret miljöförbättringsarbete vilket knappast är fallet i det aktuella ärendet. Företagarombudsmannen har uppmärksammat ett flertal liknande fall och i samband med detta tillskrivit den statliga kommittén som tillsatts att revidera miljöstraffavgiftssystemet. Miljöstraffavgiften för försenad eller utebliven anmälan av miljöverksamhet har sedan den 1 september 2003 sänkts till 1 000 kronor.

Fel att förbjuda korv- vagn på torget i Kumla

Muhammed Judi från Örebro hade planer på att starta ett eget företag och etablera ett korvstånd på torget i Kumla. Han köpte en lämplig vagn och investerade runt 60 000 kronor för att iordningställa vagnen och anpassa den till lagens krav för livsmedelshandling.

NÄR VERKSAMHETEN närmade sig start visade det sig att kommunen fått ett förslag från en företrädare för ortens lokala näringsidkare om att förbjuda mobila gaturök på torget genom ett tillägg i den lokala ordningsstadgan. Av förslaget framgår att förslagsställaren ansåg det vara viktigt att värna befintliga restauranger. Konkurrensen skulle genom förändringen i den lokala ordningsstadgan begränsas.

Detta resonemang fick kraftig kritik från bland annat Företagarombudsmannen för att politikerna försökte skydda den redan etablerade handeln och hindra konkurrens på ett synnerligen otillbörligt sätt som

stred mot svensk lagstiftning. Då bytte kommunen plötsligt argumentation och hävdade att det handlade om en ordningsfråga, den mobila korvvagnen skulle helt enkelt störa ordningen på torget. Även detta kritiserade Företagarombudsmannen.

TROTS KRITIKEN beslutade kommunfullmäktige i Kumla att genomföra förändringen av den lokala ordningsstadgan. Korvvagnar blev förbjudna.

Företagarombudsmannen uttalade sig i såväl TV som tidningar vid flera tillfällen. Företagarombudsmannen ansåg att det inte var förenligt med ett gott företagarklimat att politiker ingriper i näringsfriheten och reglerar varuutbud, och överklagade därför kommunens beslut till länsrätten.

Den nya ordningsstadgan gick för godkännande till länsstyrelsen, som i egenskap av högre instans underkände kommunens förändring. Efter länsstyrelsens avslag gav kommunen upp sina försök att förbjuda korvvagnar på torget i Kumla.

Tor Ekwurtzel

Polisen vägrar betala förstörd hampa

Industrihampa odlas lagligt inom EU, men förbjöds i Sverige 1966 av narkotikapolitiska skäl. Hampa är en lättodlad och miljövänlig jordbruksprodukt som kan användas för tillverkning av rep, textilier och pressade material. Det går inte att utvinna någon drog ur industrihampa.

GOTLANDS INDUSTRIHAMPA AB i Hemse på Gotland började odla industrihampa under 2001. Efter att odlingen skördats polisanmälades företaget av en privatperson för narkotikabrott, vilket ledde till att hela skörden om 12,5 ton togs i beslag och de två jordbrukare som drev företaget kallades till polisförhör. Polisen beslutade att förvara beslaget i ett ammunitionsförråd under den pågående utredningen. Ägarna protesterade utan framgång mot förvaringsplatsen eftersom den dåliga ventilationen i förrådet innebar en uppenbar risk att hampan skulle mögla.

En EG-dom slog 2003 fast att det svenska förbudet mot hampaodling inte är förenligt med EG:s förordning om jordbruksprodukter. Förundersökningen mot jordbrukarna las ned och beslaget hävdes. Vid uthämtningen ur förrådet kunde omfattande mögelangrepp dokumenteras av en medföljande expert. Såväl Polismyndigheten på Gotland som Rikspolisstyrelsen vägrade dock att ersätta den förstörda skörden. Myndigheterna menade att det inte gick att fastställa när möglet bildats och att det heller inte gick att uppge något värde för skörden.

Något brott har inte Gotlands Industrihampa begått, säger Företagarombudsmannen, men företaget har ändå kommit att bestraffas eftersom skör-

FOTOGRAF: TOMAS PERSON

den förstörts och produktionen avstannat. Då det är polisens felaktiga förvaring som gjort att skörden möglat borde staten också ersätta företaget för detta. Det är polisen som ansvarar för den beslagt-

na egendomen och detta ansvar kan inte vältras över på det drabbade företaget.

Tor Ekwurtzel

Ta bort lag som stoppade försäljning av hyreshus i Liatorp

Göran Wickström i småländska Liatorp driver ett mindre fastighetsförvaltningsbolag. När det kommunala bostadsbolaget Älmhultsbostäder AB ville sälja två hyreshus i Liatorp med sammanlagt 33 lägenheter såg Göran Wickström ett utmärkt tillfälle att expandera sin verksamhet.

EFTER ATT AFFÄREN GODKÄNTS i fullmäktige skrev han kontrakt med kommunen om förvärf av hyresfastigheterna. Köpet krävde emellertid tillstånd från länsstyrelsen enligt en ny lag från 2001. Under tiden länsstyrelsen prövade tillståndet bildade Göran Wickström ett aktiebolag och köpte en traktor och de maskiner som behövdes för den utökade fastighetsförvaltningen.

Länsstyrelsen i Kronobergs län avtog helt oväntat kommunens ansökan om att få överlåta de två fastigheterna. Myndigheten menade att det efter

Stopplagen drabbar Älmhult

DET FINNS MÅNGA sätt att sätta pinnar i hjulet för privat företagssamhet, och ett av de märkligaste har förekommit i Liatorp. Vi har skrivit om det på vår Älmhultssida, och i har det också behandlats som ett fall. Företagsombudsmannen, ett initiativ från organisationen Den nya välfärden.

Det var så här: kommunala Älmhultsbostäder beslutade förra hösten att sälja ett par mindre hyreshus i Liatorp till Göran Wickström. Köparen är fastighetsägare i mindre skala, det här rörde sig om en på 22 respektive 11 lägenheter som kommunen hade svårt att få ekonomi i. I november godkände kommunfullmäktige affären. Wickström köpte in maskiner och traktor som behövdes för att sköta fastigheterna.

Får ej köpa. Stopplagen hindrar en fastighetsaffär i Älmhult.

Adare

Med detta borde allt vara frid och fröjd, en så inte. I januari i år stoppade länsstyrelsen i Kronobergs län affären. Anledningen är en stopplag som började gälla i drygt två år sedan. Syftet med dess komst var helt politiskt - att sätta upp för omvandlingen av hyresrätter i bostadsrätter, ett fenomen som fram-

kan bli av med hus de inte vill ha och fastighetsägaren hindras från att utveckla sin verksamhet. Det kurrösa är att ingenting hade hindrat kommunen från att riva fastigheterna, enligt uppgift har vissa kommuner har till och med fått statliga bidrag för sådan verksamhet! Kommunen har överklagat ärendet till Boverket.

munerna gjorde sig av med hyreshuset till bostadsrättsföreninga.

SVENSK BOSTADSMARKNA: enda stort lapptäcke av förordning lagar som regeringen för länge sedan tappat kontrollen över och som alla marknadsekonomiska laga Tillgång och efterfrågan är inte regeringen tvingas göra blixtn.

Faximil från Smålandsposten 3 april 2004.

försäljningen skulle finnas så få kommunala lägenheter på orten att det inte skulle gå att fastställa bruksvärdeshyran. Länsbostadsdirektören på länsstyrelsen beklagade beslutet men ansåg att lagen inte gav möjlighet till någon annan tolkning.

ORSAKEN TILL BESLUTET ligger i den så kallade stopplagen, som tillkom för att hindra kommunala bostadsbolag från att sälja vissa av sina lägenheter. Enligt lagen ska tillstånd till en överlåtelse inte lämnas om det befaras att de kommunala bostadsföre-

tagens hyror till en följd av överlåtelsen inte kommer att få tillräckligt genomslag vid tillämpningen av den så kallade bruksvärdesprincipen.

Företagarombudsmannen är kritisk till stopplagen. Lagen innebär att flera viktiga principer i svensk lagstiftning undergrävs. Den begränsar rätten för två parter att sluta avtal och den sätter den kommunala självbestämmanderätten ur spel. För företagarklimatet hade det varit av värde om lagen inte införts.

FOTOGRAF: JANERIK HENRIKSSON/SCANPIX

Fyra råd till statsminister Persson

Det händer att förstå-sig-påare säger att företagarklimatet i Sverige är bra. Men företagarna tycker inte som de, det visar våra opinionsundersökningar (se sidan 9). Det behövs en rejäl temperaturhöjning för att företagandet ska växa. Vi har många idéer och förslag. Här följer fyra av dem.

Halvera arbetsgivaravgifterna

Det skulle sätta mer fart på ekonomin än någon annan åtgärd. Dagens höga avgifter stimulerar företagare att låta bli att anställa. Därför bör avgifterna halveras. Det har 4 oktober för entreprenörskap jobbat för i tio år. Sänkningen kan inte genomföras i ett steg, utan statens utgifter måste reduceras samtidigt. Läs på sidan 5 vad Kjell-Olof Feldt har att säga om sänkningen!

Gör något åt ohälsan

En miljon människor i Sverige lever på bidrag av olika slag. Många är sjukskrivna. Men svenskarna har inte blivit sjukare, det är systemet som är sjukt. Vi har ett förslag på ett nytt sjukvårdssystem som bland annat löser detta problem.

Ta bort 3:12-reglerna

Företagare diskrimineras i lag, i de så kallade 3:12-reglerna. Till exempel betalar en företagare som jobbar i ett bolag hon äger mer skatt än en passiv ägare. Det uppmuntrar inte människor att driva företag. Reglerna måste bort.

Värsta krånglet

I flera år har regeringen talat om att krånglet ska bort och tillsatt grupper och delegationer. Men allt för lite har hänt. Det räcker inte att utreda krånglet, det måste åtgärdas. I en ny utredning visar vi var skon egentligen klämmas: det saknas politisk vilja (läs vidare på sidan 28).

Patrik Engellau
Ordförande, 4 oktober för entreprenörskap

